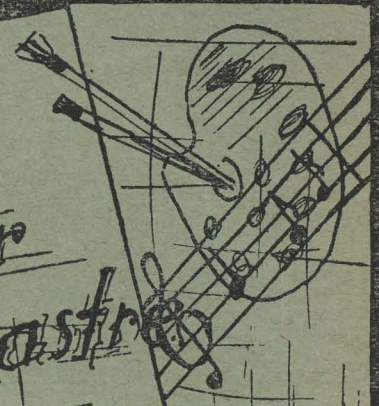
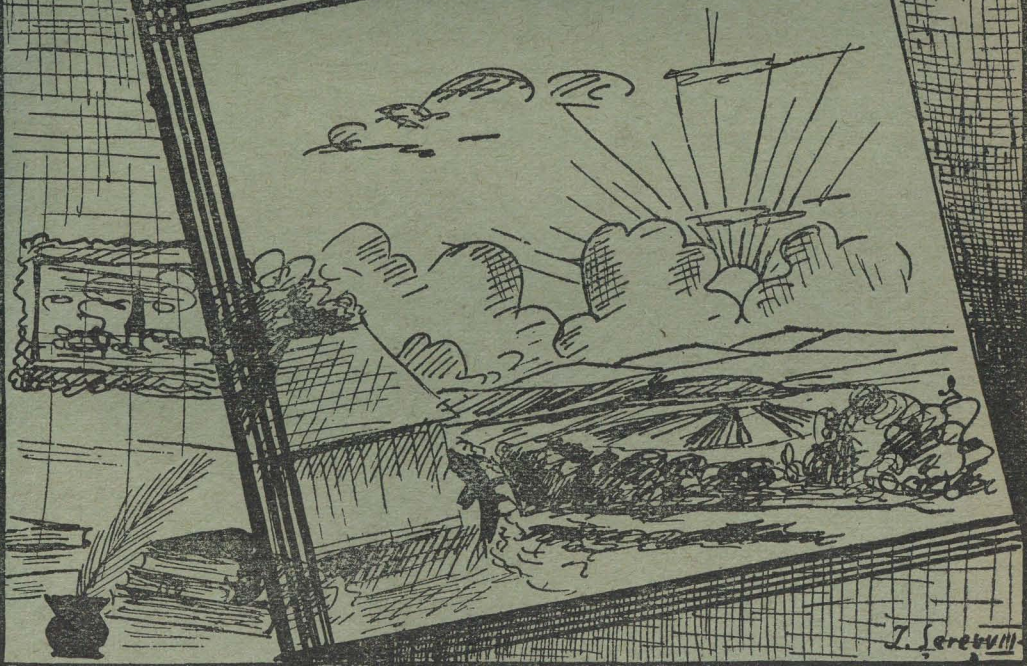

Forța scriitor noastră

Inchinăm aceste
 ale noastre dintr-un
 hoaste, pentru noi și pentru
 ei, Parinților iubiti, Educatorilor
 respectătia să ne cunoască și
 cunoască ne mai bine să ne
 iubească ne mai mult și
 caute mei și mai spre binele noastre

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Z. Seretvill

Cu vesele glasuri de tinere firi
 Cuprinși de-amintirea străbunei măririi
 Spre soare ni-e gândul și mergem spre ei
 Lumina ni-e ținta și binele țel
 Trăiască-ne țara și neamul.

Cu dreapta 'nălțată spre Tatăl de Sus
 Jurat-am pe tot ce strămoșii ne-au spus:
 Unire 'ntre frați și pe Domnul să-l iubim
 Și altarul de jertf'al națiunii să fim
 Și sufletul neamului nostru.

«Imnul studenților»

GHEORGHE COȘBUC

C U P R I N S U L :

	<u>PAG.</u>
Dr. M. Catana :	Armand Călinescu 3
Eugen Groza :	Gânduri noi (poezie) 6
Oțelia Viorica :	Ne vom alege drumul (poezie) 7
Dr. M. Catana :	Biserica, Familia și Străjeria 8
Augustin Cosma :	In pragul unui nou an școlar 10
Oțelia Viorica :	O viață de nebun (poezie) 13
Iosif Abrudan :	Inserare (poezie) 14
Prof. I. Bulea :	Convertirea tineretului românesc 15
A. Liviu Boțiu :	In delegație la Episcopie (schiță) 18
Pop Remus :	Vântul 21
Traian Costa :	Crinul (poezie) 24
Gh. Bulgăr :	In luptă pentru lumină (nuvela) 25
Tobias Gheorghe :	Cosașii (poezie) 34
— ghb — :	Epigramă 34
I. Kövály-Chioreanu :	Marinarul român 35
Pr. Anton Pop :	Text biblic 38
Pr. Pașcu Bolcaș :	Muncă și idealism 39
Bihari Paula :	Dimineața (poezie) 40
Andrei Vexler :	Revedere (poezie) 41
Aurel Ghender :	Un omagiu 42
Doina Graur :	Mama (poezie) 44
Gh. Bulgăr :	Recenzii 44
Ioan Șereș :	Revista revistelor 46
Eugen Groza :	Cronică 47

† Armand Călinescu

Tara visurilor noastre

Anul III. Septemvrie—Octomvrie 1939. No. 18—19.

Armand Călinescu*

D-lor Profesori,

Iubiți străjeri,

Și-a încheiat viața pe câmpul de onoare, tânărul, energetic și curajosul Armand Călinescu, fost prim sfetnic al Coroanei. Ura și răzburarea au scurtat firul unei vieți în plină ascensiune, au lipsit Tronul de un devotat, iar țării i-au răpit un fiu vrednic.

Orice conștiință omenească se cutremură la gândul unei morți năpraznice. Dar când mâna criminală, scaldă în sânge pe cel ce-și face datoria, moartea acestuia înseamnă o purificare, o apoteozare. Fiecare picătură din sângele pe care Armand Călinescu l-a pierdut, înseamnă o piatră de rubin încrustată în coroana Tronului, a iubirii de țară și a abnegațiunii.

Acum câțiva ani, se prăbușea pe lespezile reci ale unei stații, blândul I. G. Duca, victima unui atentat tot atât de odios Astăzi, cei doi prim miniștri, în imnuri de heruvimi, se întâlnesc în împărăția păcii și a liniștei eterne.

Răposatul întru Domnul, Armand Călinescu, s'a născut în ziua de 22 Mai 1893 la Pitești, ca fiu al unor intelectuali distinși. Și-a țesut visurile copilăriei și ale tinereții în orașul natal, afirmându-și dela început calitățile, care l-au caracterizat până la sfârșitul vieții: inteligență scilpitoare, voință de fier, muncă de titan și conștiinciositate.

A făcut studii strălucite la universitatea din București, unde și-a luat licența în drept și filozofie.

Dornic de noi cunoștințe, atras de măreția și flacăra culturii pe care o iradiază Parisul, până în cele mai obscure colțuri ale lumii, se stabilește pentru câțiva ani aici, pentru ca să se reîntoarcă în țară, doctor în drept.

Se hotărăște apoi pentru magistratură, pe care o îmbrățișează în anul 1918.

*) Necrolog ținut cu prilejul morții fostului prim ministru Armand Călinescu.

Fire vioaie, energică, plină de temperament tineresc, nu poate sta mult timp imobilizat într'un fotoliu judecătoresc. Deaceea părăsește magistratura și împins de pasiunea celor 25 de ani, se aruncă în vârtejul luptelor politice, înscriindu-se în partidul țărănist, devenit mai târziu național-țărănist. Este locul să facem următoarea remarcă: nu este om politic, să nu fi fost ridicat de valurile efemere ale popularității. Dar Armand Călinescu este printre puținii oameni politici, cari și în opoziție și-a menținut popularitatea. Secretul acestei popularități îl găsim în următorul pasaj din testamentul său: «Doresc să fiu înmormântat alături de părinții mei. Voiu fi purtat pe un car îmbrăcat în verdeață și tras de 6 boi. După el să meargă delegații satelor din jud. Argeș, pentru care am luptat în viață, cu drag».

A luptat pentru țaranul din județul său și în sufletul țaranului român răsare încă floarea scumpă a recunoștinței. Decedatul a făcut o frumoasă și rapidă ascensiune politică, împins numai de meritele sale personale. Prefect de Argeș, deputat, secretar general la Ministerul Agriculturii, iar în 1930, sub secretar de stat la Ministerul de Interne.

Devotat supus al Coroanei, ajunge ministru de interne în Ianuarie 1937, prim ministru fiind răposatul Octavian Goga. Evenimentele politice se precipitau. Politicianismul, care a sfârticat trupul sfânt al țării aproape 20 de ani, se prăbușea învins de anarhie. Atunci s'a produs gestul providențial al M. S. Regelui Carol II. Suntem în ziua de 10 Febr. 1938. Patima politică a amuțit, încându-se în lașitate și desnădejde. Înalta înțelepciune și voință regală și-a strigat cuvântul. Țara l-a auzit și s'a supus. A fost mântuită. În această operă grea și periculoasă de redresare națională, colaboratorul intim și executorul ordinelor regești, a fost ministrul de interne A. Călinescu.

În ziua, în care a luat în mână frânele ministerului de interne, știa ce-l așteaptă. Dar, devotamentul față de Coroană, dragostea de țară și conștiința că i s'a încredințat o misiune istorică, l-au făcut să se smulgă din brațele familiei și a intereselor personale, dedicându-se exclusiv Țării și Tronului.

Trece, rând pe rând, pe la Minist. Educ. Naționale, din care mătură putregaiul încuibat în cele mai înalte posturi de răspundere. Funcționari înalți, de care nimeni nu îndrăsnea să se atingă, sunt scoși în 24 de ore.

Trece apoi la Minist. Apărării Naționale, de care își leagă numele prin două mari opere : înzestrarea armatei și îmbunătățirea situației materiale a ofițerilor.

Moartea l-a găsit la datorie. A trăit frumos și a murit eroic.

Astăzi pământul îl cuprinde. Peste mormântul proaspăt, țara varsă lacrimi de recunoștință. Fie ca acest trist eveniment, să fie pentru noi izvor de învățăminte.

Dlor profesori, dragi străjeri,

Sensul morții fostului prim ministru A. Călinescu, ne apare astăzi clar și categoric. A murit pentru țară, a servit cu devotament și abnegație Coroana și a căzut jertfa datoriei.

Deaceea crima odioasă săvârșită în ziua de 21 Sept. a stârnit pretutindeni indignare. Orice conștiință trebuie să înfierce mișelescul atentat. Crima comisă apare cu atât mai monstruoasă, cu cât în împrejurările de astăzi, devine o adevărată trădare ; iar trădarea se pedepsește cu sânge și blestem.

Moartea răposatului A. Călinescu să fie pentru noi un nou prilej de înfrățire, un nou prilej de exprimare a cugetului și simțirii noastre românești.

Sângele vărsat să ne amintească mereu datoria pe care o avem față de Tron și Țară.

Mai mult ca oricând se impune o solidaritate națională de-săvârșită.

Găsesc potrivit să încheiu acest necrolog prin cuvintele defunctului. „Socotesc că este în interesul superior al Țării ca, cel puțin pentru o generație, solidaritatea națională să fie regulă în mijlocul națiunii române“.....

Dr. M. CATANA

Directorul Lic. „Em. Gojdu“

Gânduri noi

*Gânduri noi purtăm în suflet, când pornim la muncă nouă,
Gânduri albe și curate ca și lacrima de rouă;
Și-ale noastre gânduri toate noi le spunem cu tărie,
Că s'aprinde'n fiecare o scânteie pururi vie.*

*Le-am desprins în nopți de veghe, când, plecați înspre pământ,
Ascultam cu'nfrigurare, cum pe aripe de vânt,
Se ridică din mormânturi murmur lung și lin de șoapte,
Glasuri tainice rostite, dincolo de sumbra noapte.
Și de-atunci, cu trup cu suflet, împlinându-ne chemarea,
Am pornit cu mii de gânduri luminându-ne cărarea.....*

*Pașii noștri se strecoară pe cărări șerpuitoare,
Și se'nalță prin voință, tot mai sus, mai sus, spre soare:
Și oricât ne ispitește o prăpastie adâncă,
Noi trăim în siguranța unui pas făcut pe stâncă.*

*Iar furtuna ce încearcă să ne'mpiedece'nălțarea,
E prea slabă când elanul își deslănțue vigoarea;
Ridica-vom, sus pe munte, pe altarul biruinții,
Sufletul scăpat din lanțuri și din ghiara neputinții;
Peste crâncena furtună, sub un cer cu veșnic soare,
Vom trona senini deasupra lumii 'nfrânte la picioare.*

*Dar de-a cerului putere și-o 'ndreapta spre noi mânia,
A 'ntunerului ură va ținti spre România,
Și din zările albastre vor țâșni scânteii de foc,
Și a noastră sfântă glie va'ndura al sorșii joc;
Dacă mâine-or să răsunе lungi trompete de războiu,
Și-a dușmanilor urgie va ținti, de mâini spre noi, —
Vom fi gata pentru jertfă, cu oțel în piept și arme,
Dar tăria unui suflet niciodată n'or s'o sfarme...*

*A vrut Domnul să neașeze, la acest hotar de țară,
Să clădim în suflet ziduri ce nu pot ca să dispară,
Ci mai tare ca și stânca răsădită pe câmpie,
Dăinui-vor neclintite cu a țării veșnicie.
Iar în umbra lor credința va'nflori biruitoare,
Sufletele de daruri pline vor culege-argint din soare;*

Vom avea atunci o țară vrednică de strălucire,
„Țara visurilor noastre“ — țară mândră: fericire.....

Cu speranțe'naripate, dornice de biruințe,
Ne'ndreptăm spre-această țară ale noastre năzuințe,
Și pornind la muncă nouă îmbrăcăm doar gânduri noi! —
De nutriți aceleași gânduri: veniți suflețe cu noi!

EUGEN GROZA

cl. VII-a

Ne vom alege drumul

(dedicată colegei mele Bonațiu Cornelia).

Ne vom alege drumul ce duce spre mărire
luând în mână scutul viteazului Traian;
vom înfrunta necazul și-un nimb de strălucire,
vom ridica pe steagul neînfrântului elan.

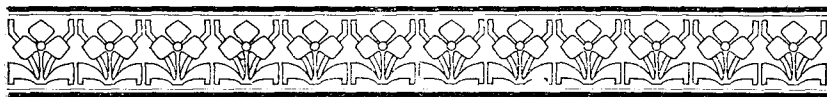
Vom cuceri și Tisa și Marea și Balcanul;
ne-om răzbuna cu arma pe cei ce au cerut
moșia și vedea vor ce poate atunci Românul,
când își îmbracă haina și arma din trecut

Sau dacă soarta crudă ne va urzi sdrobirea,
ducând spre neamul nostru rușinea cu al său
decât a noastră frunte să simtă umilirea
Ca Decebal lua-vom paharul cu venin.

Căci numai două drumuri ne-arată viitorul
și dintre aceste unu'n curând ne vom alege:
porni-vom spre mărire, ne-om înălța poporul,
sau frânți, fără moșie, spre moarte toți vom merge.

OȚELIA VIORICA

cl. VII. Lic. „Sf. Ursula“

In pragul unui nou an școlar *

Suntem în pragul unui nou an școlar. Il pășim sigur și plini de încredere, căutând să ne sustragem dela preocupările generale, pentru ca sufletul, priceperea și energia noastră să o punem în slujba celui mai înalt ideal: propășirea scumpei noastre patrii.

Hora morții s'a încins la hotarele noastre. Fără a-și pierde calmul, România veghează, convinsă că justiția divină, va face ca măcar în ceasul al unsprezecelea, dreapta judecată să-și spună cuvântul. Istoria mărturisește că Românul este bun și iertător; niciodată nu s'a lăcomit la bunul altuia, din contră, printr'o resemnare specifică poporului român, a renunțat chiar la ceea ce i se cuvine.

Rezidă încă în amintirea noastră apelul, pe care l-au făcut cele câteva românești din Rusia subcarpatică. Renunțarea României, stropită cu lacrimile dragostei de frate, a însemnat un nou sacrificiu pe care l-am făcut, convinși că am contribuit și noi la salvarea păcii.

Astăzi cuvântul »pace« aparține trecutului. Și totuși, în ciuda bubuitului de tun și a manifestărilor celor mai sălbatece instincte, școala românească își reaprinde astăzi flacăra culturii, adunând elevi și profesori sub razele binefăcătoare ale acesteia.

Străjeri! Deschidem acest nou an școlar în împrejurări cu totul excepționale. Se cuvine deci, ca și munca, entuziasmul și conduita voastră, să fie adecvată vremurilor noi.

Evenimentele din urmă au produs goluri în cadrele corpului didactic, pe care cei rămași sunt chemați să le astupe. Fiecăreia din noi i se cere astăzi o muncă îndoită.

Profesorul este chemat să-și facă datoria la catedră, sau îmbrăcând o haină de simplu soldat.

Profesorul român este un adevărat apostol, fiind un factor de prim rang în viața statului român, pentru că i s'a încre-

* Cuvânt de deschidere la începutul noului an școlar.

dințat cel mai dificil material: sufletul vostru, și cel mai nobil rol: educația voastră. El este chemat să activeze astăzi în cadrele străjeriei, la serviciul social, premilitărie, etc. . . .

Nu este formă de viață socială din care să lipsească sufletul profesorului. Din acest suflet mărinimos, voi vă împărtașiți cei dintâi, de aceea și obligația voastră este mare. Orice barieră, pe care neîncrederea sau patima o zidește între voi și profesori, trebuie să dispară. Aproiați-vă cu încredere, deschideți-vă sufletele și lăsați să picure în ele, zi de zi, tainele științei, înțelepciunea adevărului și frumusețea binelui.

Să fie convins fiecare, că profesorul nu este un tiran, ce-și face un titlu de glorie, sau își satisface o plăcere sadică, sancționând pe cei neascultători și leneși.

Cu durerea în suflet a părintelui, profesorul se vede pus adesea în situația neplăcută de a pedepsi urmărind prin pedeapsă îndreptarea răului și nu răzbunarea.

Sunteți chemați să munciți și mai intens în cadrele străjeriei. Această muncă să fie pentru voi o plăcere și o recreație. Străjeria se află pe drumul cel bun. Roadele ei s'au arătat de mult; iar mâine, dacă soarta va fi hotărît să intrăm și noi în hora morții, rolul străjeriei va fi covârșitor. De aceea suntem datori cu toții să ne reamintim mereu jurământul de credință pe care l-am făcut și animați de cele mai înalte sentimente față de Marele Străjer și țară, să pășim cu fruntea sus, mândri de trecutul nostru și plini de încredere în viitor.

Ochiul ager al M. S. Regelui Carol II. veghează asupra destinului neamului nostru.

Infrățiți în aceleași sentimente să strigăm cu toții: Trăiască M. S. Regele Carol II-lea trăiască Marele Voevod de Alba-Iulia.

Dr. M. CATANA
Directorul lic. »Em. Gojdu«.

Biserica, Familia și Străjeria

Biserica și familia: două mari realități, — temeliile ale vieții omenești individuale și colective — pe acest pământ.

Biserica și familia: timbrul instituirii Dumnezeiești strălucește pe fruntea amândurora, ca un singur diadem ce le unește și desăvârșește strălucirea peste veacuri.

Cel ce-a înființat pe om în această vale a neputințelor sprijinite de atotputernicia Lui, bine a socotit că nu este bine omului să fie singur; i-a făcut lui deci tovarășă asemenea lui: chip și asemănare și vie pildă celor ce se nasc dintrâșii.

Iar Isus Cristos Dumnezeescul întemeietor al Bisericii ce-i poartă numele, socotește că nu-și poate începe mai potrivit, mai semnificativ activitatea publică pentru mântuirea lumii, prin jertfa, învățătura și pilda sa, decât binecuvântând infiriparea noului izvor de viață, în nunta dela Cana Galileilor și schimbând, la rugăciunea iubitei și iubitoarei Lui și a noastră Maică, Maria, apa limpede și dătătoare de viață, în vinul, simbol de tărie și susținător de veselie ce pare a da putere și trăinicie neputințelor întovărășite.

Biserica și familia, două realități dintr'un singur izvor și cu o singură revărsare, atât de strâns și indisolubil unite în cuibul, ce le-a creat împreună dăinuirea peste veacuri: *cuibul familiei sfinte din Nazaretul Judeii*.

Căci era creată și cimentată această familie: *de dragostea față de Dumnezeescul Prunc* ce trona și strălucea în inimi de curățenia altarului; Căruia se'nchinau Maica lui și ocrotitorul aparențelor lui de neputință omenească: blândul Iosif.

Iată rostul familiei: ca să fie creată *prin și pentru* realitatea ce-o desăvârșește: *copilul*. Iată putința familiei de-a fi sfântă; nevoița de-a se sfinți: sfințindu-se reciproc, prin pilda de sfințire a celor mari, prin urmarea spre sfințenie a celor mici și prin împreună închinarea în fața Isvorului de tărie a noianurilor lor de neputinți; același Isvor ce strălucește luminează și încălzește, cu aceeași putere a cuibului din Nazaret, de pe alterele *bisericilor* la cari s'au închinat strămoșii, moșii

și părinții ce ne-au dat viață și ne-au păstrat și îmbogățit bunurile ei; în fericitul buchet al *Neamului și Țării*, cu care ne mândrim; în care biserici s'au închinat ei cerșind milă și iertare și binecuvântare pentru ei și pentru noi.

«Când a fost Isus de 12 ani, ne spune sfânta Scriptură: s'au suit cu toții în Ierusalim la praznicul Paștilor».

«Și sfârșindu-se zilele, când s'au întors ei, a rămas Isus pruncul în Ierusalim».

Adecă: «s'a pierdut»; dar părinții lui l-au aflat, unde nu se poate pierde nimeni și nicicând; nu se pierde cel ce se obișnuște a se rătăci adesea în casa ce ne apără de rătăcirile inevitabile vieții și patimilor nestăpânite: «l'au aflat în biserică șezând în mijlocul dascălilor ascultându-i și întrebându-i.»

Nu că ar fi avut Isus nevoie și folos din înțelepciunea dascălilor: «ce se minunau de înțelepciunea și răspunsurile Lui». Era El însuși *isvorul* a toată înțelepciunea; dar ca să *știm noi cei mici* că avem neapărată nevoie de știința, înțelepciunea și ocrotirea *celor mari*; și că *tot ce avem, am dobândit dela ei*: dela tată, mamă, frați, cunoscuți, dascăli și preoți. Căci ne-am născut nimica aducând cu noi, afară de puțința de-a dobândi atâtea prin dragostea trudnică a celor ce ne instruesc în măsura ce ne iubesc.

Dar ca să știm mai ales că, pentru a nu rătăci în viață și dela scopul vieții va să ne suim cât mai des, zilnic, de câteori putem la zi cu trupul și sufletul în biserica Domnului Dumnezeului nostru și al străbunilor noștri: cerșind și noi milă, și iertare, binecuvântare și ajutor *neputințelor noaastre, cu atât mai mari, cu cât le vedem și simțim mai puțin*.

Vreți să fiți fericiți? Vreți să fiți siguri că nu greșiți? Vreți să fiți încredințați că nu rătăciți? Vreți să fiți asigurați că veți obține dela viață tot ce este omeneste posibil de obținut: — pătrundeți-vă de tăria și convingerea ce curge din Cuvântul lui Isus, spus îngrijatei sale Maice: „De ce m'ați căutat? ori n'ați stiut că întru cele ce sunt ale Tatălui meu, se cade mie să fiu?!“

Aceasta nu pentru ca ea s'o știe — O știa Maria, și știa mai multe decât aceasta! căci era cutremurată de fericirea și durerea de a fi Maica celui ce *jertfă și pildă* a fost dat lumii, prin ea; *Dar ca să știm noi, care ne e locul, unde ni-se cade să fim*; locul, unde e nevoie să ne retragem cu trupul și sufletul, pentru a ne odihni; pentru a ne curăți, *pentru a ne îmbogăți cu har ajutor și tărie*; ca să putem și noi, ca și Isus: „crește

cu înțelepciunea și cu vârsta și cu darul înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.»

N'a crescut Isus în înțelepciune, căci n'are de unde crește nesfârșită înțelepciune; a crescut doar în manifestarea aceleia în fața oamenilor pentru binele lor și mărirea lui Dumnezeu.

Dar ca să știm noi *că datorința noastră e de-a crește cu vârsta, în înțelepciune, în fața lui D-zeu și a oamenilor.*

Noi mai ales noi cei mici la ani și știință, dar *atât de mari după nesocotita noastră închipuire*: ne apreciem știința, și puțință-ne puțină: părtinitor: căci ne credem atât de cuminți, atât de știutori, că nu prețuim și nesocotim chiar pe cei, din știința, pilda și cărțile cărora ne mândrim cu atât cât știm: părinții și dascălii noștri.

Să știm că e datorința noastră, *pentru binele și fericirea noastră*, să desăvârșim în noi în primul rând, *știința înțelepciunii Dumnezești*; din cuvintele Celui ce ne cunoaște fiindcă ne-a creat și ne susține și Care ne spune: «Fără de mine nu sunteți în stare să faceți nimic.»

Dar ca convingerea neputinții să nu nască desnădejde, — adaugă și arată de atâtea ori: «*Orice veți cere dela tatăl, în numele meu, da-vi-se-va vouă*:»

Orice — vi se va da:

Cereți, rugați-vă neîncetat, *cerșind*, azi și întotdeauna, dar pentru ai voștri părinți; pentru a putea, astfel cel puțin să le răsplătiți dragostea lor jertfelnică pentru voi; pe care veți fi doar în starea să o înțelegeți și măsurați, numai când veți fi înșivă în starea lor de azi: când ați vrea poate să-i iubiți și răsplătiți și nu veți mai avea pe cine!

Cinstiți-i, iubiți-i, ascultați-i azi, ca să n'aveți remușcări atunci și ca și nu vă simțiți pe dreptul, pedepsiți, prin nerespectul și neascultarea de care vă vor împărtăși copii noștri, la vremea sa.

Căci «cine ce face lui își face»!

Lăsând să pătrundă și încercând să vă cuprindeți sufletul de aceste salutare gânduri, *veți putea doar, în aceeași măsură, să înțelegeți și să apreciați gândul mântuitor de generații și providențiala inspirație a Marelui Străjer: instituind pentru binele vostru și al Țării — Străjeria și așezându-o mai ales pe ogașia rugăciunii și a muncii: aceeași care era atmosfera mângâitoare, dătoare de lumină și putere a familiei din Naza-*

ret, — *stântă* tocmai pentru împreună tovărășia și unirea cu Dumnezeu a Mamei a tatălui crescător și a micului Prunc.

Când veți mulțumi, prin rugăciunile voastre, rugându-vă pentru părinții voștri iubiți, nu uitați să-l îmbrățișați în razele calde ale acelorași rugăciuni fierbinți și pe marele vostru Străjer, ca Dumnezeu, care ne-a ocrotit în toate greutățile veacurilor, — să lumineze drumul neamului prin bezna veacului de față, cu luminata Regelui înțelepciune, spre luminișul părtaș al binelui vostru și al Țării.

Com. străjer AUGUSTIN COSMA.

O viață de nebun (unui poet)

*Unde pornești îngândurat și trist?
ori vrei în asalturi să stingi un mister?
departe ți-e scutul lumina din cer,
departe ți-e brațul lui Christ*

*Ești astfel sorțit să ai graiul laconic
noaptea în vise și ziua 'n delir
și toți ca și tine se'nșiră debil,
și'n surda lor viață nu-i ritm eufonic*

*Ghitara ți-ar plânge, dar coardele-s sparte
un sunet mocnește, un sunet de chin,
ți-e sufetul jalnic umplut de venin,
și geme, în sine, departe.*

*Nu cere nici milă, el tace întruna,
hârtia o umple ș'condeiul bizar
s'avântă să prindă și ultimul har,
ce n'a putut să-l stingă furtuna.*

*Acesta îl conduce, acesta îi cântă
o lume abstractă, cu visuri la fel:
e murmurul tainic, e singurul țel
și toate spre el se îndreaptă.*

*Dorința-ți plutește în imn de exaltare,
l-ai cerceta, în ceruri, pe însuși Dumnezeu,
pumnalul l-ai înfige în crudul Asmedeu,
și iadul cu Satana l-ai îneca în mare.*

*Dece să stăpânească și acolo durerea,
destul e ce înghite acest pământ,
lumină și armonie să fie în mormânt,
ș'arome de iubire să 'nalțe fericirea.*

*Dar vezi ești numai un noia de fum,
cu prototipul unui cinic cerșetor.
îți va spune lumea : biet nemuritor,
trăit-ai să-ai o viață de nebun.*

OȚELIA VIORICA

cl. VII L. S. U.

Inserare

BCU Cluj / Cluj University Library Cluj

*Privirile-mi se'ndreaptă spre culmi îndepărtate
Ce par în roșii flăcări a fi îmbălsămate,
Când mândrul craiu-al zilei o rază își trimite
Să dea o sărutare pădurilor umbrite.*

*Din satul depe coastă cirezi s'aud mugind,
Din câmpuri caii-acasă aleargă nechezând ;
La cuibui mi se'ntorc a codrilor chitare
Albina-și uită mierea timid ascunsă'n floare.*

*Din văi Amurg răsare, pe creste se înalță,
Inghite sgomot, raze, ce mai erau în vieață,
Iar peste lume 'ntinde oceanul tenebros
Și pleoapele ne'nchide prin zeul lui, Somnos.*

*O liniște domină de pari a fi'n mormânt
Când stelele s'arată pe firmamentul sfânt.
Doar inimi obosite de-atâtea alegări
Palpită întrerupte de tainici respirați,*

IOSIF ABRUDAN

cl. VIII-a

Convertirea tineretului românesc

Tinerețea e simbolul avântului, entuziasmului și idealului. Vrâsta aceasta presupune bucurii, nădejdi, dar și îngrijorări. E epoca supremelor năzuințe și înaltelor hotărâri. Florile tinereții cuprind în sine fructul maturității. În fiecare tânăr e o mare taină. Viitorul țării prinței se cristalizează. Tineretul reprezintă primăvara vieții românești. E anotimpul în care se aruncă sămânța idealului și se încălzește capacitatea eroică la căldura Soarelui creștin. Un tineret pătruns de credință și înamorat de viitorul neamului, e o energie determinantă în epoca de permanență spirituală.

O subordonare a vieții materiale, spiritului; cât și o dominare a vremelniceii de către valorile absolute, e certitudinea strădaniilor educative. E o operă de spiritualizare, mântuire și salvare. Mântuirea unui neam, prin convertirea tineretului. O renaștere internă, o desăvârșire a vieții sufletești și o canalizare a energiei către sfințenie, rămâne idealul permanent al năzuințelor românești. Aceasta e adevărata educație spirituală a generațiilor dornice de cultură. Aceste personalități, pot deveni factori decisivi în istorie și capacități făuritoare de epoci istorice.

O tinerețe creștină e tot ce pot dori neamului meu. Când va înmuguri duhul creștin în conștiința tinerimii și va crește floarea iubirii active în sufletul ei, să știm că ea se află pe linia propriului său destin. Tinerețea e plină de tragedii. Pentru toate căderile și rătăcirile, leac sigur găsim în mistica creștină. Intransigența morală și corectudinea în toate activitățile noastre, e o dovadă a progresului realizat. Tineretul e pândit din toate părțile. Inamicii îl ademenesc. Peste tot, viața spirituală e asediată de vițiu și păcat. Iconoclaștii și schismaticii contemporani, au devenit cunpărători de suflete și vânzători de conștiințe. O tinerețe orfană de ideal și lipsită de optimism, e o calamitate națională. Mamonismul și mașinismul actual, nimicesc elanul și devotamentul pentru cultura sufletului.

Acet tineret naufragiat, trebuie salvat. Dacă lipsa unei paternități spirituale, ruinează suflete și distruge idealuri, apoi asistența harnică supranaturalizează natura. Prin grația divină omul se regăsește și totodată își mărește capacitatea eroică. Așa se explică fenomenul sufetesc al martiriului creștin. Acesta e semnificația soteriologică a Golgotei. De aici se poate inspira tineretul în dorul său de mântuire.

Asanarea morală și adevărata orientare a tineretului românesc vine dela spiritualismul creștin și naționalismul autentic și creator. O traducere în concrete a acestor comanda-mente divine, e o cheazășie în opera de renaștere românească. O învioare a vieții religioase zorește și apariția mesionismului românesc. Numai sub protecția vieții creștine, se va putea plămădi o nouă spiritualitate. Când se va instaura domnia lui Iisus în școală și în viață, atunci realitatea românească va fi transfigurată. Pe pământul românesc va înflori: pacea, ordinea, armonia, dreptatea și adevărul. Se va fi restabilit cultul muncii și al competenței.

Pentru aceasta însă trebuie să consultăm trecutul milenar și să descifrăm taina tradițiilor noastre sfinte. Trecutul e marele învățător. Iată ce trebuie să înțeleagă tineretul unui neam. Că: sfințirea vieții învidaule și progresul vieții colective, depind și sunt determinate de credința în Iisus și jertfa pentru altarul patriei.

Se cuvine ca fruntea tineretului să fie din nou miruită cu pecetea Sfântului Duh. Luminat prin baia renașterii și întărit cu putere de sus, poate distruge zidul urii și patimei.

Așa se pregătesc marile cuceriri spirituale. Așa se va marca o nouă etapă de afirmare a conștiinței românești.

Tineretul să se refugieze în sfintele altare. Să se roage și să înțeleagă că numai lângă potirul eucharistic, se poate realiza taina transfigurării spirituale. Convertirea unui neam, începe cu a tineretului, iar propășire și pogres cultural nu se poate întrezări fără elementul esențial al jertfei creatoare. Aceasta e mistica întăritoare și exercițiul spiritual al virtuții.

În opera de disciplinare și stilizare a vieții tinerești, aportul eticei creștine e considerabil și atotputernic. Toate problemele societății românești pot fi rezolvate și remediate în spiritul doctrinei creștine.

Exemplul vieții lui Iisus, determină și ajută la formarea conștiințelor și personalităților dinamice. Tânărul ce-și dăruiește viața lui Hristos, devine un apostol al Evangheliei. Un misionar neînfricat al concepției creștine. Un mărturisitor al crucii și un crainic al vieții mântuite.

Iubit tineret, însoțește pe Iisus în Ghetsimani și roagă-te cu lacrimi și sudoare, pentru a putea rezista cu demnitate în fața Golgotei. Suferința crucii e ușurată prin rugăciune. Viața adusă prinos crucii, e singura viață mântuită. Tânărul ce merge

cu Isus la moartea păcatului se învrednicește de faptul învierii adevărate. Din moarte la viață, de pe pământ la cer, pe aripa credinței te poți ridica.

Tineretul ce se roagă e un atlet al lui Hristos, iar viața sa e o permanentă jertfă adusă idealului. Singurul prieten al tineretul e tot Isus. Unicul liman ce-l poate scăpa de naufragiu rămâne tot biserica creștină. Neputințele noastre sunt ajutate de puterea harică. Această asistență a supranaturii în opera de educație, constituie nota specifică și fundamentală a pedagogiei creștine. Prin aceasta sinergismul rămâne ca o dovadă a justeii valorificării a individului în planul iconomiei divine. Evident, Sf. Duh prin sfințele taine, întărește pe cele slabe și fortifică pe cele neputincioase, încât, marile convertiri s'au făcut sub imboldul și asistența cerului.

În orientarea spirituală a tineretului esențialul e tot realitatea jertfei. Existența noastră este e urmare, un efect al jertfei. Pe planul vieții creștine, opera de mântuire, nu se poate concepe fără jerta crucii. Pe planul vieții familiare, maternitatea fizică și cea spirituală e simbolul jertfei roditoare. Pe planul vieții naționale, existența noastră, istoria noastră e o operă de abnegție, jertfă (și mucenicie) din partea înaintașilor. Martirii credinții și mucenicii neamului sunt piatra unghiulară la cetatea culturii autohtone. Ei au murit, ca prin supraviețuirea lor, noi să putem trăi. Convingerea credinței lor a fost pecetluită cu sânge. Au sângerat și au mușcat pământul drag, în care se odihnesc acum.

Mormintele eroilor și marilor făuritori de țară, sunt pentru posteritate urme de evocare și tribunale de judecare. Activitatea fiecăruia e apreciată prin logica jertfei pentru ideal. În măsura în care ești capabil de jertfă, în aceiaș măsură îți legitimezi existența.

Tineret românesc, trezește-te din somnul păcatului. Hotărăște-te pentru trăirile eroice. Hristos te așteaptă cu brațele întinse ! Il găsești în biserică. Vorbește cu El prin Evanghelia Sa. Nu mai întârzia ! Invață arta răbdării și taina durerii, lângă crucificarea Sa. Pentru toți S'a jertfit și pe toți ne vrea răscumpărți din blestemul legii.

Așa veți înțelege mai bine și pătimirea neamului în trecutul său plin de umiliri. Care toate au adus și pregătit clipa depășirii biruinței. Dacă suntem un rezultat al jertfei, să facem ca viața noastră să fie o jertfă ce va prilejui existența isto-

rică a urmașilor. Hotărît pentru cultul patriei și devotat pentru Hristos, tineretul românesc va inaugura ziua cea mare a învierii românești. Așa se va produce taina Taborului în viața neamului românesc.

Preot. I. BULEA
profesor.

In delegație la Episcopie

Credincioșii din comuna Buzești, nu erau nicidecum mulțumiți cu preotul trimis de Episcopie.

Unul era prea mic, altul nu știa să cânte bine, altul ținea slujbă prea lungă, altul prea scurtă, cu un cuvânt nu se puteau împăca cu popa nici într'un chip.

Delegații săptămânale formate din fruntașii satului făceau »lăcrimație« la Episcopie pentru a le trimite necondiționat un alt preot.

În zadar încerca Episcopul să-i convingă să aștepte până s'or obicinui cu el, — spuneau că preferă să nu meargă la biserică decât să le rămână tot acel preot. —

Când erau văzuți Buzeștenii la Episcopie, se știa că au nevoie de preot.

Preasfinția Sa avea oroare de ei că întotdeauna trebuia să le satisfacă încăpăținarea.

Se schimbau preoții în Buzești mai des ca vremea.

Odată când plecase Episcopul pentru câteva zile la București cu afaceri cameristul, Lică socoti că în lipsa Preasfinției Sale ar fi bine să-i curățe camerele. Pentru aceasta crezu de cuviință să îmbrace o reverendă veche de a Episcopului pentru a-și feri hainele de praf. Imbracă reverenda purpurie și luând o perie lungă curăți de praf toate obiectele și toți pereții.

Deodată îl anunță portarul că au sosit deputații Buzeștenilor și că iar vreau un popă. Acum au venit alți oameni că de ceilalți, oamenii zic, că n'au fost buni de nici'o ispravă.

— Nu face nimic, trimite numei la mine că le dau eu popă lua-i-ar naiba să-i ia, că de oameni aceștia n'are Presfinția Sa

odihnă deloc; tot popă și iar popă; trimite-i numai la mine că aranjez eu cu ei.

Se așează Lică la birou, își netezește mustățile și barga și așteaptă delegația.

Intre Buzeștenii cu căciulele în mână și sărutară cuviincios mâna „Episcopului” și începură lăcrimația: Că părintele nost e așa, ba că nu-i așa și că roagă insistent pe Înalt Preasfinția Sa să le trimită cât mai curând alt preot.

Deodată se sculă „I. P. S. S.” nervos dela birou și începu cu o falcă'n cer cu una'n pământ:vă trebuie popă: las că vă învăț eu pe voi. Și luând peria, începu a-i snopi pe bieții creștini, de nu știau pe unde să iasă.

Li ajunsese din urmă și cu peria, cu piciorul, cu mâna cu ce putea și ce avea rezultate mai satisfăcătoare muia încăpăținarea bieților credincioși.

Când să coboare treptile, în marea grabă, ele se transformară în plan înclinat pe care se rostogoliră în mod neregulat sărman i penitenți.

Ajunși în astfel de împrejurări în strălă, cu corpul plin de vânătăi, își exprimă, printre suspine, marea lor nedumerire.

Își închipuiau ca Înalt Preasfinția Sa să fie nervos, dar să și înjure, nu le intra nicidecum în cap.

Mulți din ei rămaseră fără căciulă, deoarece „I. P. S. S.” nu le dădu răgaz să le ridice de lângă ușă, unde le așezaseră.

Ce să facă bieții oameni, unul se văicărea ținându-se de cap, altul de spate.

— „Să audă sătenii noști, ce-am pățit cu Preasfinția Sa, știi c'am rămânea de pomină și pentru copiii copiilor noști.”

Se duseră bieții oameni la protopopu lor să-i spună și lui nedumerirea lor și cel puțin să intervină pe lângă agresivul «episcop» să le dea căciulile că de popă nou nici nu mai putea fi vorba.

Când îi văzu bătrânul protopop, cu capetele descoperite și pline de cucui și vânătăi, îi întrebă mirat:

— »Ce-ați pățit, oameni buni, doar nu v'a bătut poliția?»

»Lasă-ne în năcazul nost, Domnule protopop, că așa ceva n'a pățit nime de cându-i lumea«.

— Ce, oameni buni? Ia spuneți!

— »D'apoi, Domnule protopop, ni și rușine să spunem. Ne-am dus și noi la Episcopie să rugăm pe I. P. S. S. să ne schimbe pe părintele Voicu, că după cum bine știți și D-voastre

fi tare mic și îi ajunge cădelnița până la pământ și când colo, în loc de popă nou, a luat o cruce lungă, ruptă la vârf și-a început să ne snopească, să ferească Dumnezeu nu altceva.

Să se uite numa Domnu protopop la capetele și la spațele noastre, că n'am știut cum să ieșim de acolo! I. P. S. S. după noi, cu picioarele, cu crucea, cu ce putea, ne snopea de tot peste cap am venit pe trepte până jos.

Ba mai mult, I. P. S. S. ne-a 'njurat cum i-a ieșit pe gură.

Protopopul ascultă cu gura căscată aproape, mărturisirile bieților credinși cari au păcătuit atât de puțin și cari au ispășit atât de mare canon din partea I. P. S. S. care în acel moment era la București.

— »Oameni buni, ce vorbiți prostii că doar I. P. S. S. e dus la București de două zile și nici nu este serviciu astăzi la Episcopie«.

— Lese-ne Domnu protopop, nu ne mai năcăjască, doar noi de acolo venim și capetele noastre doar el ni le-a spart.

— Cum a fost îmbrăcat I. P. S. S. ?

— În reverendă roșie, Domnule protopop, că doar știm și noi cum îi un Episcop.

Deodat se ridicară sprâncenele Domnului protopop și îi dădu și lui a crede că I. P. S. S. s'o fi întors de la București și în dieceză, doar el are reverendă roșie și prin urmare numai el i-a fi canonit pe bieții credincioși. Nu-și explica însă faptul cu înjurăturile cele grave, mai ales pentru o față bisericească și încă înaltă.

Așteptară bieții credincioși până se făcu seară și luară încet drumul spre Buzești. În drum spre casă se înțeleseră ce să spună sătenilor despre noul popă.

O să vină cât mai curând popa, răspundeau ei cui îi întreba și tot așa spun și azi când sunt întrebați asupra noului popă, argumentând întârzierea, că probabil n'o fi având preoți ori că are nevoie de ei la Episcopie. Protopopul se duse însă peste câteva zile la Episcopie să-și explice și el nedumerirea. Întră la I. P. S. S. și cerându-și scuze îi spuse pățania Buzeștenilor, chestiunea cu bătaia și cu — sfială — și de înjurăturile.

Episcopul zâmbind îi spuse : »Părinte protopop, eu am fost la București, abia ieri am sosit«.

— Așa știam și eu P. S. Voastră, însă întrebându-i cum era îmbrăcată persoana care i-a înjurat și canonit, mi-au

spus că în reverendă roșie și eu în baza celor spuse de ei, am crezut că probabil I. P. S. Voastră V'ați întors fără de veste.

Ia să-i sun lui Lică, să văd când au fost aici Buzeștenii.

— Sărut mâna, Preasfinția Voastră, m'ați sunat?

Da! Lică.

Când au fost aici Buzeștenii?

Acum vr'o trei zile, au venit ca iar să le trimită Preasfinția Voastră popă nou, că părintele Voicu e prea mic și eu m'am gândit că până când vor tot supăra pe Preasfinția Voastră și le-am dat eu popă fire-ar ei să fie încăpăținați și obraznici ce sunt.

Da reverenda cum de-ai îmbrăcat-o?

— Să ierte Preasfinția Voastră, am curățat camerile și ca să nu mă prăfuiesc, am luat reverenda cea mai veche a Preasfinției Voastre și le-am dat eu popă, că neam de neam Buzeștenilor n'or mai cere popă.

Lică s'a ales cu o aspră dojană, care l-a mișcat și nemulțumit foarte mult, deoarece nu se simțea vinovat, ba dinpotrivă, el a făcut un mare serviciu Preasfinției Sale pentru care a fost adânc nedreptățit.

Eu am însă o teamă ca nu cumva Buzeștenii să audă de cele scrise de mine și apoi ca vr'unul din delegați să-mi vină de hac snopindu-mă la rândul său pentru că i-am dat de gol.

S'o dau însă cu pseudonim, cred că nu face.

A LIVIU BOȚIU.

cl. VIII.

VÂNTUL

Din adâncuri, vijelios își înalță trupul închipuit, se oprește o clipă, apoi furios se așterne pe întinsul pământului ca o umbră, dispăre și iarăși apare; în goană culege flori veștezite de pe jos; frunze uscate; hârtii, ba uneori și pălării după după ce le scaldă în praful străzii, le părăsește, hohotind pe strune invizibile în acorduri sinistre. În drum întâlnește un biet om; se aruncă cu tărie în pieptul lui; chipul i-se schimonosește urmat de un bolborosit în

surdină adresat combatantului. Il învăluie înc'odată în pătura-i invizibilă, și-l lasă în pace. Iși vede de drum. În parcuri pornește mai vesel, printre ramuri; se avântă nebunește, scoțând note diverse cântate din frunze. Un freamăt prelung îl semnaleză printre arbori. Ei își șoptesc unul altuia, închinându-și greu ramurile, vestea vizitei unui oaspe.

Păsărele speriate pornesc săgeată într'altă parte.

El nepăsător își țese firul căii sale-își urmează drumul-se apleacă asupra unui copilaș, îi răvăsește buclele aurii, și-l la-să buimăcit cu ochii închiși ca după un duș de apă rece. Florile râd în bătaia razelor aurii, ce le atinge ușor petalele ca sărutul gingaș al unor fluturi colorați în roș. brun, auriu. Prind a se legăna în adierea unui vânt binefăcător și râd voioase, legănate pe aripile nevăzute ale vântului. Trandafirii își șoptesc, tainic, întâmplările zilei, cu petalele lipite unele de altele de forța nevăzută ce le apropie. O floriceică rătăcită la marginea grădinii își plânge în legănări ritmice pierderea de grupul celorlalte, rătăcită din cauza ființei invizibile ce a amăgit-o și-a lăsat-o în plină fericire, în părăsire. Petalele ei nu sunt acelea din trecut, s'au veșezit, bat în galben spălăcit; o să moară cu timpul. Nepăsător vântul pornește peste negre ziduri, umbre fantastice, ridicate să-l împiedice.

Se svârle furios în ele, le pătrunde, n'au fost decât simple iluzii, pleacă rușinat pe alte meleaguri.

Trece văi, munți păduri se oprește o clipă la geamul unui pădurar, bate în geam; se ascunde după un colț; așteaptă, Nimeni nu-i răpunde;

Pornește iar la druum.

Noaptea târziu ajunge într'un orașel. Singur pe străzi își face de cap, se repede într'un felinar zguduindu-l din temelii; se întoarce brusc o ia pe o stradă lăaturalnică, se ia la harță cu un câine hoinar, îl lasă în pace și iar, același tempo îndrăcit, îl mână până când, obosit de atâta cale și joc, se lasă mai domol și la urmă, în pași lenți, își continuă ruta, până dimineața când, parcă soarele îl înviorase, își scutură aripile și iar începe jocul copilăresc.

Se avântă pe geamul deschis în casa unui compozitor, răvășind hârtiile de pe pianul lângă cari adormise. O raită prin odaie, o icoană trântită la pământ și o hârtie furată și scoasă pe geam i-au semnalat prezența. Pe geamul deschis a fugit lăsând în urma lui un nor de praf ridicat dinadins să-i piardă urma. Într'un

geam o fetiță își aranja părul; îi ajută; o mângăie întâi pe față, apoi, încet îi despletește părul căzut în bucle, i-le aruncă pe frunte și apoi fuge.

O lasă cu lacrimi în ochi.

Rușinat a plecat fără urme pe alte țărâmani . . .

— Mamă!

S'a oplit vântul!

Dece nu mai suflă? Ași vrea să-mi înalț smeul.

— Lasă-l! s'a dus să se odihnească.

— Și când vine ialăși?

— Toamna când vine să să culeagă frunzele veștede din pomi . . .

Toamna bătea la geamuri.

Cu suflu-i răcoritor aducea impresia mohorâtă a zilelor fără farmec.

Grădini părăsite, în cari buruienile crescute au rămas să străjuiască locurile desgolite de frumusețea florilor, se colorează în verde spălăcit, fără viață ca un cimitir uitat, în care crucile într'o rână păzesc urmile de morminte.

Florile amorțite de vântul nemilos — care cu trupu-i de ghiață stinge încet vițele rămase în gingașele vietăți — își plâng cu lacrimi în boabe de brumă primăvara vieții lor.

Veselia zilelor de vară dispăre în ceața toamnei nemiloase care îmbracă în haina-i urâtă întreaga natură.

Frunzele palide, bolnave se desprind de crengi și legărate pe aripa vântului alunecă întâi într'o parte; se întorc; coboară brusc; se opresc parcă; iarăși alunecă și în fine cad moarte la pământ — mormântul lor. —

Reîntors pe aceleași locuri, unde natura care a fost odată însuflețită de soarele arzător al verii, s'a oprit o clipă; a privit; totul pustiu.

O clipă; umbra s'a înălțat și ca un giulgiu invizibil s'a așternut pe 'ntinsul pământului, prin natura rece despuiată de podoaalele ei, ducând cu sine amintirea a tot ce a fost.

POP REMUS

cl. VIII.

„Lic. com. P. C.“

CRINUL

Necunoscutei.

*A'mbobocit în dimineața'n care
Soarele răsare triumfător ;
Și sub acele calde raze dela soare
A înflorit, deapururi, frumos mirositor.*

*Se desfăta în zorii calzi ai dimineții. . .
Se desfăta în razele de soare ;
Și era fraged, în dulce frăgezime-a tinereții. . .
Stătea în mijlocul grădinii ca o diademă domnițoare .*

*Și în acea zi de primăvară,
Sfios, el s'a îndrăgostit de soare. . .
O dragoste atâta de bizară. . .
Dar în crepuscul, crinul fraged vedea cum astrul
[zilei moare.*

*Agonie crepusculară. . . Crinul
Iși pleacă trist a lui fragedă frunte, Cluj
Ca un potir ce și-a vărsat veninul
In suflet de poet cu tâmplele cărunte. . .*

*A doua zi de dimineață,
Tristețea era a crinului stăpână,
Căci el credea c'a irosit o viață
Lăsând pe soare-al său iubit-s'apună.*

*Dar soarele în veșnica-i plimbare,
In rouații zori ai zilei din nori a răsărit,
Reîmprospătând în fruntea acelu crin o-ardoare
Pe care fi-o dă clipa când vezi un vis plinit.*

*Aceasta e o umbră din viața unui crin,
Ce și-a găsit la urmă suprema fericire . . .
Divină fericire ce-i miere și venin.
Divina fericire e un cuvânt: Iubire.*

TRAIAN COSTA
cl. V.

In luptă pentru lumină (nuvelă)

FOSTULUI MEU DASCĂL.

Sever Velunea, își ceru de bună vreme, mutarea din Murari, un sat mic și prăpădit, în Săuești, o comună frumoasă din părțile apusene ale țării. (Cererea învățătorului Velunea, datorită meritelor lui netăgăduite, nu trebui să aștepte mult timp după rezolvarea favorabilă, care să-i permită mutarea, chiar în vara aceluiaș an.)

Om cu familie, de vârstă matură, recunoscut la centru ca vrednic apostol și sârguincios muncitor în ogorul fragedelor vlăstare ce așteptau lumina binefăcătoare care să-i îndrepte pe căile cunoașterii, Sever Velunea se impuse ca un element de necontestată valoare. Deaceea aprobarea cererii se făcu cu mare repeziciune nefiind lipsă de susținerea argumentelor care să convingă pe revizor că acesta să-l înțeleagă și să-i dea dreptul la cele susținute.

— Bine, domnule Velunea, dacă vrei și crezi că o s'o duci mai bine în Săuești, eu sunt de acord și mutarea se face. Eu personal însă nu ți-aș recomanda Săueștii, deși sânt convins că dta vezi perspective de traiu mai frumoase ori chiar atrăgătoare.

— Și de ce nu mi-ați recomanda Săueștii? Aș avea poate mai mult de lucru fiindcă e un sat mare, dar în schimb pot ajunge într'un mediu mai prielnic trăirii mele. Drept să spun, nu mă mulțumește traiul ce-l duc în Murari. Aș vrea să evadez de e chip, din starea acea penibilă în care mă aflu și muncesc de atâția ani. Doresc contactul oamenilor de talia mea cu care să mă pot înțelege. Aspir la un mediu mai cult mai intelectual. Nu fug după mediul urban dar tânjesc după liniștea rustică care-mi poate oferi și unele plăceri intelectuale cum ar fi posibilitatea de a sta de vorbă cu oameni din pătura mai cultă.

— Credcă, prin cererea asta a dumnitale... n'ai prea nimerit-o cu Săueștii. Ce-i drept intelectuali sunt, dar oamenii, locuitorii

comunei, sunt de-a-dreptul neînțelegători. Nu vreau să știe de binele culturii, fie în forma elementară a cunoașterii literilor. Nu-i cunosc eu ? Nu după spusele colegilor dumnitale, ci din propria constatare. Aș dori să nu se 'ntâmples, dar teamă mi-e c'ai să vii, să-mi ceri să te mut în altă comună.

— Nu cred c'are să se 'ntâmples vreodată. Am să întrebunțez metodele mele și o să mă nizuiesc ca o armonie deplină să se nască din înțelegerea reciprocă între mine și Săueșteni. Nevoia și greul traiului mi-au dat o experiență bogată iar această experiență, mi-a arătat metode eficace, cari au dat rezultate bune, chiar și'n Murari unde nu speram să pot face să pătrundă o dâră de lumină.

— Fie cum spui. Ți-am atras atenția nu mai, să te previu ca un binevoitor al dumnitale și al tuturor colegilor de această frumoasă ținută intelectuală și didactică.

Velunea ieși delă revizorat mulțumit în sine, totuși simția o ușoară nuranță de neliniște, pe care i-o strecurară vorbele revizorului. Cunoscându-și bine dorința și voindu-se întărit sufletește pentru a putea infrunta greutățile și pentru a înlătura eventuale perspective de mulțumire, Velunea, se sforță să alunge orice gând tulburător.

Ajuns acasă, împărtăși satisfăcut familiei aprobarea cererii de mutare în Săuești...

Cu toată nesiguranța în care se avânta, Velunea era omul care nu-și amintește să fi pășit, vreodată cu ezitarea omului șovăitor în a începe să facă ceea-ce-și propuse, acolo, unde știa că alături de neplăceri va putea fi părtașul unor bucurii și mângăeri, de care până acum se simția atât de lipsit. Dorința și intenția de a lucra în acest sens, era legată de o tărie sufletească care-l anima, la orice impas.

Ființa-i întregă se bucura de o veritabilă forță psiho-fizică statură respe tabilă, o sănătate trainică avea imprimată o seriozitate simpatică în fața luminată câteodată de un zâmbet cald, binevoitor, care n'avea nimic din sarcasmul răutății, ci oglindea numai un suflet scăldat în calități înalte. De aici pornea forța sa morală atât de trebuincioasă unui lucrător care să căznește să culeagă roade dintru'n ogor întelenit...

Nu trecuse mult timp și Sever Velunea, își dădu seamă că vorbele revizorului acum îi făceau bine, în loc să-l indi-

spună: l-au determinat să se pregătească pentru întâmpinarea unor neplăceri nelipsite din ansamblui bucuriilor.

Când în August s'a făcut mutarea lui Velunea în Sănești, noul director al frutașei comune din părțile apusene ale țării, era înarmat sufletește, pentru orice luptă, care l-ar putea situa pe acelaș plan cu eroul lui Cezar Petrescu, în cariera de apostolat, pe care înțelegea s'o împlinească cât mai conștiințios ca roadele activității sale, să fie evidente în ogorul ce i s'a încredințat și să simtă acolo, freamătul de adevărată deștelenire . . .

Când în acest sat mare și bogat, aceia în mijlocul cărora s'a cerut să fie trimis, vor admira rezultatele străduinței sale generoase și se vor putea înșiși bucura de acele binefacerii recunoscând prețul muncii sale, atunci Velunea era convins că împăcarea cu sine va răsplăti lupta bunelor intenții.

La gândul că mângăierea *atunci* îl va pătrunde, Sever Velunea jubila, primind avansul unei întăriri care l-a însuflețit, oricând pentru tot ce era frumos, înalțător.

Impresurat de astfel de gânduri, fața i se lumina ca în toiul sărbătorilor ce se desfășoară *numai în noi*.

Petcetea durabilității amintirii unei existențe se imprima de altfel, numai pe tabloul faptelor cari se bucură de nimbul unei recunoscute binefaceri ce pornește din generoasă dăruire a înaltelor calități spirituale . . .

2.

După muncă depusă cu vădită dârzenie timp îndelungat, înțelegerea pentru binele ce-l dă cunoașterea și știința, cât și dragostea de cultură și de carte prinseră rădăcini, fapt care-l însufleția pe Sever Velunea. Și totuși nu toată ființa sa, putea participa la bucuria asta intensă. Există o particică, care nu vibra în ritmul armoniei de generală satisfacție. Dealtfel starea această de completă mulțumire e ceva aproape inexistent pentru ființa omenească. Intr'o privință se simțea învingător, dar acest atribut *singur el*, nu l'ar fi admis, fiindcă știa că la mijloc, este o piedecă datorită căreia nu putea ajunge la binefăceri cari să fie recunoscute drept o dăruire fără interes pentru binele altora, pentru ridicarea celor dornici de mai multă lumină. Nu-i făceau bine îndeosebi rezultatele slabe ce le culese pe urma atitudinii sale față de neînțelegerea îndârjită a părinților cari aveau copii cu minte pătrunzătoare, cu pricepere deosebită. Aceștia neapărat trebuiau să urmeze calea lu-

minoasă spre o mai largă cunoaştere. Ori părerile în acest punct se loveau cap în cap : părinţii nici că voiau s'audă de-aşa ceva, Velunea ştia că are datoria de a indica drumul spre izvoarele ştiinţei celor dornici de binefacerile ei.

O facea asta sigur, nu pentru el, ci pentru ei cei lipsiţi de ajutor şi descurajaţi de neînţelegerea din partea casei, care nu recunoaştea astfel de principii pornite din sinceră bunătate şi laudabile intenţii.

Chiar când el — pe drept — se ştia atât de idealist în meseria lui, fiind condus de gândurile cele mai cinstite, ce aveau de scop *scoborîrea fericitii* în sufletele în cari se incuibase un puternic crez în materialismul ce n'admitea nici o jertfă pentru scopuri înalte, ca ridicarea pe treptile culturii şi folosirea după putinţă a valorilor spirituale de cari dădea dovada vreun elev mai răsărit; chiar atunci Sever Velunea se izbea de stânca necioplită colţuroasă a neînţelegerii în această privinţă.

— Bine domnule director, tare frumos s'aibă patru clase, asta vrem şi noi, dar la ce bun să-l duci la oraş?

La astfel de vorbe Velunea simţia cum i se tulbură apele liniştite ale răbdării şi blândeţii :

— Da nu înţelegi dta, Bade Toader, că nu pentru mine vreau să-ţi dau feciorul la şcoală. Nu eu am să mă bucur într'atât ca dta, când îţi vei vedea fecioru'domn, trăind uşor şi ajutându-te la bătrâneţe cu dragoste fiiască. O fac asta fiindcă văd că băiatului îl place cartea, are cap bun şi dta ai de unde plăti pentru el. Şi-atât se cere! Vei vedea că de mă ascuţi, mai târziu ai să mi binecuvintezi cuvintele.

— Tătuşi ăst fecior l-am şi nu vreau să-l las de lângă mine. Aşa zice şi mă-sa. Cine-mi lucrează pământul şi cui i-l las, dacă-l dau la şcoală la oraş? Mai bine şadă acasă, aşa cum o făcut neam de neamul lui şi să nu se depărteze de noi. Nu-l las şi pace! Işi va vedea de treabă aici pe pământul pe care au trăit moşii şi strămoşii mei.

— Aşa dar nu vrei să mă'nţelegi nici pe mine şi nici pe fecioru-ţi? Nu vrea să-ţi intre în cap, omule, că pentru binele lui şi al dumitale vorbesc, căci văd dragostea de carte şi dorinţa după ştiinţă. Bună treabă poate face Ion al dumitale. Ține minte ce-ţi spun. Dar ce atâta vorbă? Se vede că așa-i neam de neamul vost! Nu voiţi a înţelege pe omul de bine.

Directorul Velunca s'a prindea vorbind. Simțea că în el clocotia revolta față de o astfel de atitudine. Nu se putu stăpâni să nu continue pe un ton ridicat :

— Vezi dta, Bade Toader, îți spun verde'n față nu ți-i drag băiatul dumitale Ion ! Asta s'o știi dela mine, care n'am obicei să vorbesc fleacuri : nu ți-i drag, nu ții la binele lui, ca și cum n'ar fi al vostru ? Pot zice mai departe, că nu-i sunteți părinți buni ! Dăr ce zic buni ? Nici atât ? Asta s'o știi !

— Dar de ce dom, director ?

— De ce ? de ce ? Ți-am spus de-atâtea ori : Nu-i vrei binele ! Asta-i !

Velunea se sculă nervos după ce izbi cu pumnul în masa verde a cancelariei, și continuă a se plimba nervos.

Toader Benea văzu că nu trebuie să mai stea : dintr'ale sale nu era decis să lase, iar cu atitudinea asta menținută, su-păra mai mult pe Velunea.

De când era în Săuești îi merse cât bine cât rău. Când, cum ! Până aici totuși rezultatele l-au mulțumit. Acum mai strident ca oricând, în cadența pașilor apăsați, cuvintele revizorului răsunau și se adevereau : „Domnule Velunea acolo sunt oameni neînțelegători li știu eu.”

Confirmarea trainică a adevărului acestei afirmații i-o dădu scena dinainte.

Totuși, nu Velunea era acela care să se lase înfrânt în această dispută.

Era directorul școlar al Săueștilor, așa cum săteni s'au obișnuit să-l cunoască, omul ce nu cunoaște înfrângeri în realizarea unor planuri vrednice de ținuta sa ; ceea ce e adevăr, bine și frumos, trebuie să triumfe oricând. Pentru acest scop simțea că trebuie să lucreze.

Găsind lumina unui gând, ce-î lămurea calea pe care trebuia să apuce, Sever Velunea împărtași liniștea ce o dă siguranța pe tăria proprie, care anihilează puterea — fie chiar mare-adversarul.....

3.

Căutând cu dinadinsul cauza care-l făcea pe Ion, băiatul lui Badea Toader, să nu mai vină la școală. Sever Velunea într'un târziu, descoperi adevărul, pe care dealtfel îl bănuia.

Toate ca toate ! Multe înțelegea și directorul Săneștilor însă aici înțelegerea lui se opri. Cum adică ? Putea oarecum

s'admiită pe cale rațională, atitudinea îndărătnică a lui Toader Benea, omul acela mic, roșu de sănătate cu trăsături de vădită energie, care nu voia binele copilului său ? Pe cale pașnică Velunea nu putu ajunge la rezultate bune, nici când dădu asigurări solemne lui Toader Benea, spunând că odată și odată se va putea chia mândri cu feciorul său dacă-l ascultă acum și-i face împlinită și dorința lui Ion pe care numai Sever Velunea o știa cât e de puternică și înfocată.

— Lasă dom director, nu-mi spune mie c'am să mă pot mândri odată cu el ! Noi așa știm : domn din Săneștii noștri nu prea au ieșit. Oameni cu avere ? Asta da ! Așa va putea fi și Ion. Dar să-l dau la oraș să se facă domn, asta ba ! Iși uită de traiu atunci, de casă, de noi toți ! Orașu' îi sucește capu' si-l schimbă în câțiva ani de nu-l mai cunoaștem.

Cuvintele lui Benea rostite apăsate și cu repeziciunul, l-au cam tulburat pe Sever Velunea, dar nu l-au convins. Nu era el dascăl de azi, de eri ; avea la dosarul activității sale fapte cari n'au fost lipsite de cuvenitele cuvinte de laudă pentru cel ce dovedea atâta eroism în lupta pentru lumină . . .

Mai intețit ca oricând i-a părut vârtejul acestei lupte când într'o dimineată Ion al lui Toader Benea, elevul directorului Velunea se prezintă la școală după o absență de mai multe zile.

— Nu din voia mea am rămas acasă dom' director, ci tata m'a oprit sub pedeapsă grea de a mai da pe-aici spunând că-mi vârați în cap tot felul de gânduri și vreți să m'abateți dela dragostea pentru pământ și casa părintească

— Așa ?

— Așa ! Dar gândiți cumva că l-am crezut ? Șriu că nu vrea să mă dea la școală nici în ruptul capului și nu înțeleg de ce ? Toate i-am făcut totdeauna pe voie și nu se poate plânge tata c'am avut cândva o purtare rea. Acum însă, așa face orice numai să ajung la școală. Cum ați spus și Dv, așa dori mult să urmez mai departe.

De-acasă însă nu vreau. Și acum m'au trimis la câmp cu carul, însă eu am venit de-acolo să vă spun cum stă treaba !

— Bine-ai făcut. Acum ai să rămâi aici, Eu am să răspund pentru orice ți s'ar întâmpla. N'ai nici o grijă. Tatăl tău o să vină după tine și-atunci vorbesc eu cu el.

Ion Benea se simți apărat de o pavază puternică. Simțindu-se la adăpost sigur, se liniști și stătu la școală până după

masă când bătrânul Benea foarte mânios intră ca o vijelie pe poartă și se răsti la Ion :

— D'apoi așa ne-a fost vorba, afurisitule !

la stai, să-ți arăt eu cinste și omenie !

Dar gravitatea cuvintelor severe ale directorului Velunea îl opri ; ba fu speriat chiar :

— Să nu-ți pui piciorul în clasă, omule, că-ți uiți și numele și-i pomeni ziua de azi. Auzitu-m'ai ?

Față de o așa severitate Toader Benea, vedea că nu-i de glumit cu omul școlii și se opri ca lovit de trănet. Ce era să facă ?

După ce ezită puțin, o luă mai încet și pe un ton plângător, spuse cum îl trimise pe băiat la câmp și cum un sătean văzu carul singur, îl anunță și el l-a căutat până acum ce a aflat că e la școală.

— N'ai ce-i face, omule, dacă-i place cartea ! Așa e el și așa rămâne. Eu cu trup și suflet sunt de partea lui, orice-ai zice dta și l-oiu și sprijini până pot. De nu-ți place, poți reclama unde-i vrea !

Un fior radiat de răceala vorbelor lui Velunea, care-l sguđui până în adâncul trăirii, cuprinse toate fibrele ființei lui Toader Benea. În glasul directorului era ceva din majestatea propovăduirii apostolice !

Orice cuvânt adăugat împreună o notă de o desăvârșită tărie în aceasta ținută lipsită de echivoc sau sovăire !

— Dacă dta nu-i știi să-i fii tată, îi voi fi eu și aici va sta până nu voi avea garanția dumitale, că n'ai să-i faci nimic și o să-l lași în pace. Lasă să știe Săneștenii cine-i Toader Benea și cum ține la feciorul său. Ne-am înțeles ! Alceva eu n'am de adăugat !

Omul de statură mică roșu de sănătate și cu trăsături de energie cari nu se mai vedeau, stătu tăcut un răstimp, apoi ieși rușinat și invins ca niciodată . . .

Directorul Velunea întrebuințare *arma* cea din urmă, care trebuia să producă efect mulțumitor. Deaceea n'a fost surprins când spre seară Toader Benea și nevasta sa care plângea, au venit să declare că după hotărîrea ce-au luat-o între ei, s'aplecă voinței directorului și dorinței copilului. Velunea zâmbi satisfăcut și trimufator.

Impăcarea între toți a dat pentru moment, aspectul unei

zile mari. Era preludiul unei bucurii, pentru a cărei monument *acum* se punea piatra de fundament . . .

4.

În al doilea an de școală, Ion a lui Toader Benea din Săuești, datorită clasificării bune, fu trimis gratuit la școală. E drept că lipsa lui, o simțeau părinții acasă, însă bucuria ce le-o pricinuia câte o scrisoare a lui Ion întrecea tristețta despărțirii de odrasla lor. Pe lângă asta Velunea care era om cu bună vorbă față de cei înțelegători, avea grijă să țină aprinsă candelă nădejzii de întoarcere spre bucurie și fericire, ce avea să le-o aducă Ion și pe care o propovăduia Velunea, cu însuflețire, încrezut în forțele intelectuale ale fostului său elev. În așa fel reușise să însufle o liniște sufletească părinților lui Ion cari în vacanțe, când îl vedeau aproape de ei se bucurau de înțelepciunea feciorului lor, ca și care n'au mai întâlnit. Știa din cărțile acele multe și groase, să le spună atâtea lucruri interesante și minunate.

Totuși a trecut câtva timp, până când părinții să declare directorului, că acum nu le pare rău că l-au dat pe Ion la școală ci sunt mulțumiți sufletește, de felul cum o duce acolo la oraș, de purtarea lui când vine acasă și de toată atitudinea de elev la locul lui.

Iar mulțumirea aceasta crescă, mereu cu fiecă carte trimisă de Ion, pe care o citia directorul Velunea, strecurând în sufletul nevestei lui Toader Benea, mai ales, picuri de mângâiere, cari pătrundeau adânc în locul lacrimilor de bucurie. Și directorul Velunea nu uita niciodată să adauge cu deplină încredere văzând rezultatele — negru pe alb — minunate, cari făceau cinste lui Ion și mândrie lui Toader Benea:

— Spusu — v'am că, om am să fac din el. Puteți vedea acum ce bine merge cu școala. Acasă simțiți vreo greutate? Nu! Ce mai doriți? Tot la ale mele ați venit și încă cele ce vi le-am spus toate se vor împlini; de asta vă asigur eu.

Fără îndoială, bucuria cea mai mare o-au simțit părinții lui Ion, când directorul Velunea, le descoperi planul său — ca unor oameni pe cari îi interesează deaproape — deschis și fără înconjur :

— Pe Ion — s'o știți — am să-l las eu, aici în locul meu, după ce va termina școala normală și eu voi îmbătrâni. El e vrednic de acest loc și de-acest post. Va fi aici acasă, în sat și n'o să fie așa cum ai spus odată dta Bade Toader, că

are să-se înstrăineze de traiul acesta, de casă, de părinți și de ceea ce a fost odată el . . . Așa cred că va fi bine. Eu am să mă bucur din suflet dinpreună cu Dvoastră și cu Ion fostul meu elev. Cred că o să aflați de bun acest plan fiindcă am lucrat — puteți vedea de altfel — cu trageră de inimă, pentru binele unui străin mie, dar apropiat prin dragostea față de o meserie, față de carte și de școală căreia m'am închinat aproape o viață . . .

Capetele părinților lui Ion în aceea Duminică de Martie, în casa directorului Velunea, s'au aplecat sub presiunea intenției bucurii. N'au avut curajul să privească drept în față pe directorul lor de școală, care a avut bunătatea să se prindă de piept cu ei odată, pentru ca să le arate binele.

Toader Benea își simțea și acum în urechi cuvintele grave: «N'o fac pentru mine, Bade Toader. Ai să recunoști mai târziu dta.»

Acum recunoaște adevărul și sinceritatea acelor cuvinte, dar se simte slab pentru a spune acest lucru de-a-dreptul.

O așteaptă oare asta directorul Velunea ?

Nu știe sigur și totuși e convins că omul acesta, care fără interes a muncit pentru binele lui, nici nu se gândește la așa ceva, ci simte și el poate lipsa tăriei de a vorbi, înecat fiind de-atâta mulțumire sufletească.

Cine-a spus că femeile sunt mai slabe ?

Toader Benea nu crede asta fiindcă a văzut cu ochii lui cum nevasta sa s'a ridicat, i-a sărutat mâna directorului Velunea, în timp ce o lacrimă a rătăcit printre degetele osoase ale dascălului.

Și dascălul acesta — ce om Doamne ! — e atât de priceput încât a înțeles prea bine sensul adânc al acestei spontane și sincere manifestări de recunoștința pentru bucuria, de care i-a împărtășit el . . .

GH. BULGĂR

cl. VIII.

Cosașii

Vară . . .
Curg cosițe aurii
Și cosașii suflecați mai mână
Moleșiți de-o dulce oboseală.
Dau mai rar,
Iar în urmă lasă miriști
Ascuțite.
Fete vin cu apă rece
Din isvor
Să le-aline setea
Lângă cruci de grâu de aur
Se așează la răcoare,
Sorb voioși din apă
Și se scoală iar la muncă.
Coasele s'avântă 'n lanuți
Lanurile ce par valuri
Iară ei înnotători.

TOBIAȘ GHEORGHE
cl. III.

Epigramă

Unuia care și-a permanentizat părul.

Părul tău cel «ondolat»
Toți zic că-ți stă minunat . . .
Creerul tău l-aș prefera
Atâtea creșuri de-ar avea.

Marinarul român

D-lui Cdor A. Negulescu Insp
Străj. Mar. și tuturor foștilor Coman-
danți de vase sub pavilion românesc.

E o poveste marinărească, simplă, mișcătoare și adevărată. S'a petrecut demult în Biscaia.

Apele golfulului Gasconic, pururea răzvrătite și'n veșnic tumult, dau călătorului îngândurat senzația ritmului tragic și neobosit al eternității. Acel ce n'a trecut pe aici toamna, atunci când toate mările și oceanurile pământului se agită și-și răstoarnă fundurile ca împinse de o putere demonică, cine n'a săltat într'o singură cursă pe valurile reci și vinete ale Biscaiei nu poate spune că a navigat.

Eu mă întorsesem tocmai din Polonia când întâlני un bătrân Comandor, om în vârstă, dar cu sufletul veșnic tânăr și plin de avânt. Fusese mult timp Căpitan de cursă lungă și știa mule întâmplări advărate și mișcătoare.

Nu știu dacă ați făcut și Dv. constatarea că oamenii bătrâni au un chip special de a privi lucrurile. Acest fel de a privi lucrurile unora li se pare oboseală, în realitate eu știu că e altceva. E o totalizare subită, o instantanee adunare la olaltă, a atâtor înfățișeri deosebite și depărtate ale vieții și în acelaș timp și o comparație, care îngăduie un fel de apătrunde sensul adevărat, intim și direct misterios al vieții pământești.

.....
Iată un mic vas cu carcasa cenușie-roșiatică, navigând în Biscaia, într'o aspră dimineață de toamnă. Valurile reci, se înalță cât munții și se surpă cu muget de tunet sfărmandu-se, căscând prăpăstii și înalțându-se din nou, spre a recădea iarăși.

Privită de desparte, această lunguiață cutie cenușie, săltând amarnic, abia zărită pe imensitatea Oceanului, își semnalează prezența jucătoare în cea mai curioasă formă : o linie orizontală neagră — corpul vasului — și două linii mici și subțiri, catargele înfipite în ea. E un vas de petrol românesc. În această tristă cutie, semănând câteodată cu un bizar sicriu plutitor, e viață. Vasulia eșit din

coada unui ciclon, care pornise nebun peste nesfârșirea apelor. După ce vreme de o noapte întreagă a învârtit nava în loc, răsucind-o și lăsând vântul de N-E să fluere strident împrejurul catargelor, sgâțâindu-le să le rupă, după ce a fluerat nebun umflând tenda s'o facă să pleznească, a pornit acum, bubuind cu zgomote infernale, spre largul Atlanticului, îngrozind cu vârtejul lui pe alți navigatori singurateci.

Săracul vas de petrol, vechiul tanc, își urmează cursa de dureri și nevoi, cu probleme de rezolvat în fiecare moment . . .

De opt carturi (32 ore), ofițeri și oameni de echipaj nu dorm . . . În paturile lor din cazarmă, oamenii de echipaj joacă, aruncați ca într'un drăcesc și sinistru scrânciob, mugind și ei cum mugește tumultul apelor nemărginite afară. Ciclonul, coada lui, a trecut depărtându-se și acum suprafața Oceanului joacă într'o hulă de mare intensitate, răspândind un frig pătrunzător în larguri și pătându-i întinderea zbuciumată cu efemere pete de spumă sfâșietoare.

Comandantul e sus pe punte cu ofițerul de cart, cu șepcile îndesate pe ochi, cu viziera jos, spre a adăposti privirea, ei scrutează depărtările posomorâte cu binoclul în mână.

Tras la față, nemișcat, ca cioplit în piatră, timonierul cu mâna pe cavie, repetă: „Două grade la dreapta“ — „drept așa“.

O privire, aruncată încă odată spre întinderea nemărginită, naște în sufletul Comandantului speranța că, poate vântul nu va mai cădea și oamenii vor putea în fine să se odihnească. Dar în înclinarea corpului în jos, peste bord, șapca Comandantului e prinsă de vânt. Ea sare și într'o mișcare de întoarcere se lovește de bordul vasului și cade în apă . . .

Desigur, asta s'a mai întâmplat multora, alte dăți, de multe ori și li se va mai întâmpla și mai multora . . . De obicei, marinarul rămas fără șapcă, rostește, — fiecare în limba lui — o expresie ce nu se poate reda în scris.

Iată șapca Comandantului cum joacă în apă, printre spumele valurilor, care, se înalță și recad. Acum apare, acuma dispăre. Dar timonierul s'a urnit din loc, a aruncat o privire în jos, a văzut șapca și fără nici un cuvânt s'a aruncat în apă după ea, cu mâinile întinse cu capul înainte.

Iată-l înotând afundându-se, scuișcând apa sărată și amară a oceanului, înotând cu mâinile întinse după șapcă, aci gata s'o prindă, aci scăpând-o din nou.

Ochii Comandantului ca și al ofițerului de cart, îl privesc de

sus pe puntea de comandă, cu o uimire nesfârșită. Omul la ordine, care a alergat și a luat cârma când l-a văzut pe timonier aruncându-se în valuri — nu poate vedea nimic din ce se petrece, dar pe chipul lui e zgrăvit cea mai mare nedumerire ce a simțit-o vreodată un om.

Timonierul a prins șapca și e prins și el la rândul lui. Pe scara de piscă lăsată în grabă nebunul sue, cu apa șiruind pe el și vine în fața Comandantului. Stă corect, în poziție de dreptți, cu șapca în mână, dar scuipând amărăciunea apei, din care a înghiți din belșug.

Comandantul cu părul răsfirat în vânt și cu haina încheiată până la gât, îl străpungea cu privirea:

— Timonier, ai înebunit?

— Domnule Comandant, nu se putea altfel . . . Eu s'au altul de pe bordul nostru, trebuia s'o prindă.

— Nu te înțeleg timonier! Vorbește limpede!

— Trebuia D-le Comandant s'o prindem cu ori și ce preț . . . Șapca Dv. e șapcă de ofițer . . . Ar fi găsit-o plutind alte vase . . . S'ar fi crezut că un ofițer român a căzut în mare . . . Sau că vreun vapor de al nostru s'a scufundat . . . Și noi, Domnule Comandant, n'avem astfel de ofițeri și nici vapoarele noastre nu se înecă . . . Asta să se știe Domnule Comandant . . .

Comandantul l-a privit cu un simțământ pe care n'are să-l uite nici în mormânt. Și în figura chinuită de trudă și nevoi multe, ca și în ochii cari îl priveau drept, de sub fruntea udată de apa oceanului, Comandantul, care a privit atâtea aspecte ale vieții, a văzut sclipind un suflet mare, un suflet de erou, fără teamă de moarte . . . Ca o năvală de sânge cald, i s'a ridicat spre inimă, făcând-o să bată mai repede . . . Ar fi voit să-l ia în brațe pe timonier și să-l sărute . . .

Dar comandantul, cât timp se află în cursă, nu trebuie să-și arate emoțiile, oricari ar fi ele . . . Drept care, doar cu ochii umezi și cu buzele tremurând tare, i-a strâns mâna, apăsat, timonierului și i-a spus cu glasul înecat:

— Du-te de-ți usucă hainele, băiatule . . . Nu vezi ce frigul dracului e?

Timonierul a făcut încă odată „dreptți“ și s'a întors pe călcâie vrând să cobore îngusta scară a punții de comandă. Dar înainte de a ajunge în capul scării, s'a oprit un moment mirat, și a făcut „dreptți“ și în fața ofițerului de cart . . . Pentru că văzuse și auzite totul, și acest ofițer mișcat adânc, salută cu mâna la vizieră pe subalternul său, pe timonierul modest, ce trecea cu capul

descoperit, cu hainele vechi lipite de piele, ude de apa, oceanului din care de abia ieşise.

.....

Vasul se ţinea tot drept cu vântul în proră mişcându-se sub cerul de plumb, căzut jos de tot. Pe imensitatea oceanului, cine l-ar privi de departe, ar vedea lunecând încet de tot, o linie orizontală negricioasă, în care se zăresc înfipte două subţiri linii verticale. Şi fi-reşte, n'ar bănui că acolo sunt oameni cu dureri, cu speranţe şi mai, ales cu simţământul datoriei pentru care nici un elogiu nu e pea mare. Oamenii de pe uscat nu ştiu nici odată ce este pe vapoare. Şi multă vreme, încă n'au să ştie.

Timonierul, rămas numai cu o reţea de flanelă pe el, stă în cazarmă desculţ, răsucindu-şi o ţigară dintr'o cutie de tînichea, aşteptând să i se usuce hainele şi să-şi ia postul . . .

Iar comandantul, sus, îşi muşcă mereu vârful mustăţilor, fără să zică o vorbă.

.....

Acest epizod ştiu bine, aminteşte multe altele de o egală înăl-ţime, însă nepuse pe hârtie şi ameninţând să se piardă pentru totdeauna.

Adresez prin aceste rânduri, mustrarea mea respectuoasă pentru inexplicabila lor tăcere tuturor marinarilor cărora le e dedicat, în grup, povestea marinărească de faţă, care e a multora din oamenii echipagiilor comandate de ei.

Cine vrea să ştie cine e Comandantul vasului din povestea de faţă să întoarcă foaia şi să citească atent dedicaţia.

IOAN KÖVARY-CHIOREANU

Comandantul Şalupei I. din
Echipajul „Bega“ Timişoara.

Text biblic

„Aduceţi vă aminte de mai marii voştri“
(Evrei 13. 7.)

Poporul român a înconjurat totdeauna cu dragoste şi respect Monarhul său cu atât mai vârtos pentru că monarhul româ a mers pe o singură cale . . . calea evangelică, a propovăduit un singur adevăr : fericirea creştină şi a luptat pentru o singură viaţă ade-vărat omenească : viaţa spirituală Monarhul nostru de azi. M. S. Regele Carol II continuă opera înfăptuită de mării săi înaintaşi,

ca primul cetățean al țării își face datoria de Român și Rege întărind puterea statului și înlăturând negura vremurilor atât de tulburiază. Dacă țara noastră mândră și scumpă trăiește azi în pace, rămânând neatinsă de nici o adumbrire; dacă ne putem vedea de rosturile și de trebuințele noastre, nestingeriți; dacă putem umbla la școală împărțându-ne de binefacerile ei neprețuite; dacă azi putem umbla în pace și liniște la biserică ascultând cuvântul D-lui în dulcea noastră limbă; dacă noi nu suntem dintre aceia, cari poate vreme îndelungată vor trăi în tranșee, în spaimă continuă, riscând clipă, cu clipă, această viață pământească-zic-toate acestea după Dumnezeu, se datoresc exclusiv felului în care-și împlinește menirea M. S. Regele Carol II. Un simțământ de profundă recunoștință trebuie să se ridice din inimile noastre ale tuturor pentru truda, bunăvoința, inteligența, pentru grijile și munca M. S. Regelui Deie bunul D-zeu ca Regele nostru să găsească în dragostea și recunoștința neamului românesc răsplata străduințelor sale de până acum și chează, că orice poruncă ce va desprinde din regeasca-i voință, va fi urmată fără șovăire, cu hotărâre inimoasă așa cum i se cuvine unui străjer: gata la datorie!

Să zicem cu psalmistul : Doamne mântuește pe regele nostru, și ne auzi, în ori ce zi te vom chema, dă-ne binecuvântare în veacul veacului, că regele nostru nădăjtuește întru tine Doamne și întru mila celui Preainalt nu se va clătina !

Pr. ANTON POP, profesor

Muncă și idealism*

Text biblic: „Gândul timpului este moarte, iar gândul duhului viață și pace. Pentru că gândul trupului este vrăjmașie lui Dumnezeu, căci nici nu se supune legii lui Dumnezeu, că nici nu poate”. (Rom. (8, 6-7)

Iubiți Străjeri !

Cu voința lui Dumnezeu un nou an de școală și de Străjerie ne zâmbește în prag și deoarece atât cultura, pe care ne-o oferă școala, cât și străjeria încadrată așa de nimerit în programul școlii, tind spre același scop: spiritualizarea și înălțarea prin muncă a fiin-

*) La un început de an școlar.

ței noastre, dela omul de rând, la omul superior, ceea ce este și scopul primordial al religiei creștine, cu acest prilej sărbătoresc, voui căuta să vă arat frumusețea și roadele acestei vieți superioare!

Sf. apostol Pavel, care a fost nu numai un om credincios, ci și un om de știință, în înțelesul cel mai înalt al cuvântului, ne învață: „Gândul trupului este moarte, iar gândul duhului viață și pace. Pentru că gândul trupului este vrăjmașie lui Dumnezeu, căci nu se supune legii lui Dumnezeu, că nici nu poate“.

Și într'adevăr, care dintre noi nu simte în ființa sa, aproape în tot momentul, lupta dintre trup și suflet dintre materie și spirit? Și observăm mereu, că biruința trupului ne coboară la animalitate, egoism și sălbăticie, căci el nu ține cont de poruncile lui Dumnezeu. Iar biruința sufletului ne ridică pe o treaptă idealistă a vieții, uitând de persoana noastră și slujind numai lui Dumnezeu și aproapele nostru.

Biruința trupului întunecă cele trei puteri ale sufletului: mintea, voința și sentimentul, stângenind urcarea noastră la ținta înaltă a vieții omenești și rumpe totodată legătura dintre noi și stăpânul nostru, Dumnezeu, lăsându-ne fără nici o nădejde. Din contra biruința sufletului face, ca drumul vieții noastre să fie mereu luminos și în ascensiune, să ne bucurăm neîncetat de o pace și liniște internă aici pe pământ, iar în viața de dincolo ne dă siguranța petrecerii cu Dumnezeu în fericirea cea veșnică, potrivit învățăturii Mântuitorului: „Feriți-vă cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“. (Mt. 5, 8.)

Dragi străjeri! Luptați cu toată virtutea voastră ca să puteți urma drumul muncii, drumul idealismului, șoptit de suflet, căci numai așa veți satisface nădejdlor puse în voi de către părinții voștri dragi, apoi de către Marele nostru Străjer, care este M. Sa Regele nostru iubit, Carol al II-lea și la urmă de către scumpa noastră patrie, România Mare.

Cu acest gând punind la drum, Vă implor harul și ajutorul lui Dumnezeu celui atotputernic și Vă zic tuturor: Sănătate!

Pr. PAȘCU BOLCAȘ
profesor

Dimineața

*Din vălul negru-al nopții, vagi umbre se deschid,
Pe geana dinspre răsărit, pale lumini s'aprend.
A stelelor sclipire slăbește 'ngălbenind;
Invinse de lumină, pe rând, se sting, murind . . .*

*Și totul se îmbracă'n veșmântul dimineții,
Inlocuind tăcerea prin foșnetul vieții.
Florile deșteptate din somnul de-astă noapte
Se 'ndreaptă către soare, cu'n murmur blând de șoapte.*

*Boabele de rouă ce umplu-a lor potire,
Par perle și smaralde'n a razelor sclipire.
Și un fluture zburdalnic voios s'avântă'n zbor,
Se legănă pe aripi, se 'ndreaptă către flori.*

*Iar mica ciocârlie sburând, tot spre lumină,
Răstață tot văzduhu'n cântarea ei divină.
Și păsări mici, mărunte, în triluri fiecare,
Înalță înspre ceruri vesela lor urare.*

*Se aud acum cocoșii, cântând în depărtare,
Vestind că-i dimineață și a firii deșteptare,
Se ivesc, ici și colo, cete de lucrători,
Dornici să'nceapă munca, cu drag, încă din zori.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj BIHARI PAULA cl. VI-a L. O. D.

Revedere

*In parcul cu tomnatice alei
Te-am așteptat de-atâtea ori, și-acum
Când mă opresc pe-acelaș tainic drum
Nu vei s'apari, din nou, în ochii mei.*

*In parcul cu tomnatice alei
Doar amintirile 'nfloresc, și 'ncet
Se scutură boschet d pă boschet.
. . . Iși moaie toamna firea, n picuri grei.*

*Se scutur frunze galbene de tei
Și-un dor pribeag mă 'ndeamnă 'ncet la mers.
. . . , Doar vântu-și cântă neuitatu-i vers,
In parcul cu tomnatice alei . . .*

ANDREI VEXLER
cl. VIII.

Un omagiu . . .

La fel ca toate celelalte zile, ziua de unsprezece Septembrie a trecut . . . A trecut fără să fie luată în seamă, trăită cu aceleași griji, cu aceleași necazuri, cu aceiași intensitate ca toate celelalte. Funcționarul și-a văzut liniștit de lucru, elevul cu coatele pe băncile școlii, a ascultat atent explicațiile profesorului, militarul și-a văzut de datorie, plugarul în arșița domoală a soarelui de toamnă și a continuat munca câmpului, mamele și-au văzut de treburile gospodăriei și toți aceștia îngrijiți de ziua de mâine în urma evenimentelor, cari se precipită din ce în ce, au petrecut această zi.

Nimic n'a făcut-o mai deosebită pe această zi de 11 Septembrie, deși ea ar trebui să trezească în sufletul fiecărui Român o adevărată cucernicie. Da, căci în această zi s'a sfârșit o tragedie shakespeariană, și eroul acestei tragedii a fost un erou cu sânge din sângele Românilor, un erou a cărui inimă reproducea bătăliile lor, un erou ale cărui idealuri, erau idealurile lor . . . Avram Iancu.

În ziua de 11 Septembrie, anul 1872 aripile reci ale morții au închis ochii acestui erou al eroilor.

Erou este fiecare ins care aduce servicii alese neamului său. Un erou este fiecare ins care moare pentru un ideal sfânt . . . Eroii au fost toți Domnii vrednici ai neamului nostru, eroii au fost și sunt toți acei cari și-au vărsat-o picătură de sânge pentru o cauză sfântă.

Avram Iancu a fost un erou, în mișcările celor cari voiau dreptate, la 1848, și-a devenit un erou al eroilor prin tragedia vieții sale, prin viața sa atât de nefericită.

El, care în vremuri grele pentru împărăție a ajutat-o, el a fost trădat de nerecunoștința acesteia . . .

Să lupți o viață întreagă, cu o speranță sfântă în suflet, și să se îngrașe pământul cu mii și mii de jertfe sfinte și scumpe, pentru ca la urmă să fii trădat în mod atât de mizerabil de către acei cărora le-ai adus servicii neprețuite, aceasta este o durere, o lovitură pe care un suflet omenesc n'o poate suporta fără să se încoarde la culme, sau să plesnească.

Această soartă a avut-o Iancu . . .

Când nici o rază de speranță nu i-a mai încălzit sufletul, eroul semeț din aprigele lupte, s'a prăbușit într-o neagră suferință. Dela acest punct un singur prieten îi mai rămăsese: fluie-

rul. Prin melodiile lui își revărsa durerea, prin el și el eroul, își cânta tragedia. Codrul și cerul cu stelele i-au rămas locuința!

Această soartă oare o merita acest suflet? Această tristă viață, suferință i se datora lui, care lepădând orice interes, a căutat o soartă mai bună termenilor săi? Ah! Crud destin . . . Să te jertfești împreună cu alte mii de suflete pentru o idee sfântă, pentru ca răsplata să-ti fie o complectă indiferență! . . .

Dar, s'a stins și durerea din sufletul lui Iancu, ca să rămână însă în sufletele milioanei de Români, cu singura deosebire doar că aceasta din urmă e o durere pentru sbuciumul vieții lui tragice. În ziua de Miercuri, 11 Iunie 1872, când arătătorul ceasului indica ora nouă fără câteva minute, sufletul nepătat al acestui erou a sburat în fața Dreptului și Marelui Împărat, să ducă jalba miilor de Moși pentru care s'a jertfit ca un mucenic.

Astăzi însă, noi ne amintim de el, de sacrificiile lui.

Cu un singur glas, dintr'un singur sentiment, milioanele de străjeri, cari au o nețărmurită stimă și dragoste pentru toți mucenicii țării, simțind că sufletul tău înnoată printre dânșii nu trist ci fericit că ai pus și tu o mare cărămidă la îndeplinirea unui vis de aur, îți strigă:

„Iancule! Vezi această țară mândră și bogată și cu plâuri“
 „atât de fermecătoare? Vezi acest pământ care palmă cu palmă“
 „e stropit cu un sânge scump? Vezi pe Marele nostru Conducător“
 „și pe Vlăstarul nostru domnesc?“

„Când ceasul suprem va suna, fiecare imitându-vă își va“
 „îndeplini până la supremul sacrificiu, datoria. Această țară care“
 „ne-am recâștigat-o cu multe jertfe, în această țară în care“
 „sufletele voastre dorm liniștite, această țară în mijlocul căreia“
 „simțim nespusa fericire a unei vieți românești, va fi „apărată“
 „până la ultimile picături de sânge. Vremurile sunt grele, Țări“
 „dispar, una după alta, dar România va dăinui, căci privindu-vă“
 „pe voi, primim un avânt neînfrânt, privind plaiurile și pe Regele“
 „nostru, vom starui astfel în încăpățâna narea de a ne apăra moșia,“
 „încât vom forma un zid, peste care nu se va putea trece, decât“
 „atunci, când dușmanii vor călca peste cadavre numai!“

„Dormi în pace! Poporul român va fi la înalta misiune pe“
 „care i-o dictează trecutul, pentru ca și ei să culeagă aceleași“
 „binecuvântări, dela urmași, pe cari le culegeți Voi, dela noi!“ . . .

AUREL GHENDER

cl. VII.

Mama

(Mamei mele)

O mamă scumpă ce zâmbești
In calea vieții gre-e,
Tu ești icoana ce plutești
In gândurile mele.

Pe brațul tău mă legănai
In nopțile senine,
Și fericită îmi cântai . . .
Trăiai doar pentru mine.

La sânul tău duios de mamă
Simțeam eterna fericire,
Și'n glasul tău ce n'are seamăn
Vibrau acorduri de iubire.

Cu mâna ta mă legănai
Când tresăream l'atale șoapte,
Și fericită mă priviai
Când adormeam, târziu, în noapte.

Icoană scumpă, din povești,
Ești veșnic fericită,
C'ai fost menită să iubești
Ș'apoi să fii iubită.

DOINA GRAUR
cl. VI. L. O. D.

Recenzii

G. Călinescu: Liviu Rebreanu (studiu critic) Ed. „Jurnalul literar.” — Iași 1939.

E cert că, a cunoaște operele literare cari reprezintă specificul național, cari sintetizează trăsături caracteristice ale ființei neamului, cade în atribuția oricărui om de cultură, ce tinde să se încadreze în în pătura intelectuală a neamului. Dacă înțelegerea fenomenelor de cultură, trebuie să facă parte integrantă din preocupările de ordin superior, ale celui ce caută să-și explice cauza anumitor condiții, ce creează viața culturală, de sigur, nu va trebui să uite și pătrunderea factorului literatură, un determinant important în ansamblul vieții spirituale și culturale. Se poate ușor observa că, spre a înțelege o anumită fațetă a trăirii, adesea se recurge cu eficacitate, la mani-festările literare, strâns legate de viața însăși pe care o prezintă, din care pornește de-a-dreptul.

Așa că interpretarea operelor literare, reprezentând specificul național, cristalizând forme caracteristice de viață românească, e un auxiliar prețios, în cunoașterea justă a trecutului, în înțelegerea completă și puternic întemeiată a prezentului.

Dar pentru a înfățișa cunoașterea fenomenelor culturale actuale, e de neapărată trebuință înțelegerea sensului operelor literare mai în însemnate lectura fiind o necesitate de ordin intern, spiritual, pentru omul de cultură. Iată de ce, cărțile scriitorilor contemporani trebuiesc citite, just interpretate, prin acest fapt, contribuind considerabil la augumentarea cunoștințelor asupra vieții. E și o problemă de ordin național cunoașterea scriitorilor cari au zugrăvit și zugrăvesc complexul manifestărilor vieții naționale în care ne simțim cu toții integrați.

Aceste considerații de ordin general le, faceam la deschiderea acestei pagini de recenzii, în care ne vom n'izui să notăm, ceea ce credem să înțereze majoritatea lectorilor revistei noastre, pentru cari înțelegerea autorilor contemporani mai de seamă, e o problemă destul de importantă.

S'a spus, odată cu alegerea sa din primăvară, ca membrul Academiei române, că Dl Liviu Rebreanu, azi e cel mai de seamă prozator, care a creiat operele cele mai desăvârșite, în timpul din urmă. Au spus-o unii, dar n'oi cred toți. N'oi cred fiindcă superativul acesta relativ, nu-l poți aplica futocmai, lipsind criteriul de apreciere uniform, același, pentru toți criticii. Așa se face că unii socotesc de cel mai mare prozator pe M. Sadoveanu (am avut ocazia chiar să citim un studiu, unde se susținea ca, argumente puternice acest lucru), alții pe D. Al. Brătescu — Voinești, alții pe C. Petrescu. Incontestabil, toți sunt prozatori mari, dar care e cel mai mare... cu precizie matematică nu ne putem pronunța.

Asupra acestui scriitor de seamă Dl G. Călinescu profesorul dela Iaș, a scris un studiu foarte instructiv, bine redactat, străbătut de adevărată obiectivitate, care dealtfel trebuie să facă parte din aparatul tehnică a unui critic de valoare. Fără îndoială, dacă Dl G. Călinescu ar fi fost tot atât de precis obiectiv și just în celelalte studii critice azi am putea spune că e cel mai valoros critic al nostru. Păcat însă că s'a întâmplat câteodată să facă și afirmații bizare ori să exprime chiar neadevăruri estetice negând valorarea literară acolo unde ea era evidentă, fapt ce nu corespundea atitudinii de critic serios, dotat cu un rar spirit de discernământ, cu o considerabil forță de analiză a operelor. De aceste calități, n'a dat dovadă însă, când a contestat orice valoare a romanului „Mite“ a lui Lovinescu și când încearcă să reducă la zero, orice talent al lui Adrian Maniu care ne-a dat frumoase poezii în volumuri „Versuri“ ediție definitivă în „Fundatiile Regale.“

A dat însă dovadă de multiple calități critice, cu ocazia scoaterii acestui studiu despre Rebreanu, a cărui operă o înțeprtează și o explică, cum nu se poate mai bine. E o prezentare obiectivă și foarte exactă a operelor scrise de Liviu Rebreanu. Vom găsi în acest studiu expresia justă a unui spirit critic deosebit, pe care la Dl G. Călinescu — l-am mai găsit și coloanele revistei Dsale, scriind despre Topârceanu și despre Coșbuc.

În acest studiu critic, nu vom găsi — afirmăm cu toată certitudinea — nici pătimirea ori adularca unui scriitor consacrat, tendința pătinașă de a reduce valoarea literară și estetică a cărții. Ceeace ne dă Dl G. Călinescu, e o lucrare de sinteză cu deducții și reflexii obiective, menite să fixeze pe scara valorilor literare, prețul fiecărui volum.

Deaceea, criticul spune că operele realizate într'adevăr sunt numai: Ion, Pădurea Spânzuraților și Răscoala, iar celelalte opere, sunt slab încheigate adesea — adăugăm noi — fiind pasagii în contradicție cu verosimilul ca Jar, Craișorul, Adam și Eva Calvarul (navele), Ciuleandra despre care criticul spune că e numai „o navelă superficială și rece“, (pag. 32).

Interesant e cum fixează Dl Călinescu opera cea mai recentă a lui Rebreanu, „Gorilă“ despre care, fără nici un înconjur, franc, spune că e cea mai rea a Dlui Liviu Rebreanu.“ (pag. 38)

La început luând navelele scriitorului, criticul asemăna aceste scrieri, cu „imense pânze ce se ghicește a fi din câmpul vieții rudimentare“. Trecând mai departe la romane, criticul ne prezintă pe „Ion“ ca un cadru de epopee, care redă viața poporului sub aspectele ei multiple. (pag. 19—20).

Dar pe lângă analiza volumului, aparte criticul ne vorbește despre caracterele bine încheigate ale romancierului, stăruind asupra psihologiei

eroilor pe care spiritul analitic al criticul știe bine s'o descifreze și se pricepe admirabil să ne-o prezinte plastic pentru o cât mai bună înțelegere.

Considerațiile generale făcute la încheierea studiului, ne dau un rezumat sintetic a celor susținute și de aceea îl transcriem meritând a fi neținut pentru frumuseța ideilor, pentru a avea la îndemână oricând ierarhia operei autorului, lui „Ion“ : „romancierul percepe ruralul și aproape de loc orășănescul el îmbrățișează colectivul și nu înregistrează individualul, pătrunde voințele haotice, întunecate, brabușite în instinct (la Ion, Petre spre exemplu; nota recenz.), dar nu e în stare să analizeze conștiința; poate urmări deslănțuirile brutale fricoase chiar, dar nu-i este înputință să noteze deplăsarile ale sufletului subtil; are aproape geniu în producerea gloadelor și exponenților ei și e un scriitor aproape cu totul inferior al lumii dela nivelul orizontului nostru.“

E aici explicația lămuritoare a slabei realizări a romanelor a căror mediu e orașul, vlața intelectuală.

Afirmația de pe aceeași pagină (43) că romanul lui Rebreanu se ridică „mult deasupra a ceace epoca lui produse“, nu corespunde realității, când ne gândim la operele lui Sadoveanu, Cezar Petrescu, cât și la romanele regretatului Gh. Mihaiescu.

Ar fi multe de spus în legătura cu acest studiu, pentru a-i arăta toate calitățile — lipsurile fiind puține. Lucrarea D-lui G. Călinescu se caracterizează prin' o concentrare puternică și exprimă ideile absolut necesare, pentru a evidenția trăsăturile caracteristice ale operei analizate. Lucruri importante se spun pe fiecare pagină, așa că dacă am vrea să cităm unele idei frumoase, ar trebui să cităm aproape întregul studiu, fapt imposibil, mulțumindu-ne acum, să recomandăm cartea tuturor celor ce au intenția, sau doresc a cunoaște valoarea realizărilor unui scriitor, foarte citit azi, ale cărui opere au trecut de mult peste granița țării noastre, afirmând posibilitățile de puternică crecere literară, în care-și găsește o largă interpretare lumea satelor mai ales, în care se întâlnesc suflete de tot felul, unificate însă prin același fel de traiu necăjit, strâns legate prin afinități ereditare, prin dragostea de pamânt și țară, care clocotește în sângele oricărui român!

Gh. Bulgăr

Revista revistelor

REVISTA FUNDAȚIILOR REGALE (anul VI. Nr. 10.)

Desigur că dintre toate revistele noastre, Revista Fundațiilor Regale este cea mai serioasă, atât ca apariție cât și continut. Din articolul închinat regretatului N. M. Condieescu al D-lui Al. Rosetti desprindem : „Condieescu aparține fazei de tranziție dintre civilizația orientală, de caracter balcanic, cu puternice infiltrații turcești, care a lăsat urme adânci în viața noastră, morală și materială și civilizația occidentală de totală inoire, pătrunsă în țările noastre, la începutul veacului trecut, dar limpezită de curând“. Din cauza aceasta spune Domnul Rosetti, „Condieescu a fost om al vechiului regim și tot de aici pasiunea lui pentru Caragiale“ Dl Pompiliu Constantinescu caracterizează comediile lui Caragiale ca mici capod'opere, care însă nu vor dăinui sau și dacă, vor avea în curând nevoie de tot atâtea comentarii ca și clasicii greci sau latini.

Versuri semnează Mihail Belarianu și mai ales sunt de remarcat sugestivele versuri ale Domnului Șt. Popescu, un poet plin de viață și sbuciumat, a cărui domeniu de inspirație este atât de hasardat, dela „Mesteșugul scrisului“, până la întrebarea pusă de al Insuși, prin gura copilei „Cine ești tu?“ și el răspunde. „Sunt omul care te-a sărutat și ți-a arătat vieța“. Mai semnează : Gh. Brăescu (Margot) N. I. Ilerescu, profesorul de înaltă ținută clasică are o traducere a Orestiei din Eschil.

Acel care a pornit dintre noi lin ca și căderea unei frunze îngalbenite de toamnă, Mihail Zamfirescu, semnează o navelă (Miss Il.) Ionel

Teodoreanu (Prăvale-Baba), Vladimir Streinu (Ediția monumentală Emi-uescu) etc.

Cronici semnează: E. Lovinescu, Alex. Marcu, Jaques Lassaigne, M. Sebastian, I. Biberi, Mircea Eliade, Em. Bucuța etc.

Universul literar (anul XLVIII Nr. 43) este o revistă care merită cinstea de a fi citită de orice intelectual, având fiecare număr o seamă de articole care interesează.

În ultimul număr colaborează între alții Domnii; Nicolae Roșu (Destine pecetluite de mediu) Șerban Cioculescu (Între actualitate și permanentă) și Mircea Mateescu (Tudor Vianu și valoarea artei.)

Poezia e slab reprezentată ca număr, foarte bună ca valoare, mai ales „România“ a Domnului Radu Gyr, cât și „Oboseală“ a Domnului Davidescu. De remarcat; Constantin Fântăneru (Prețul răscumpărării) Ion Roman (Ion și Titu Maiorescu).

România Literară (anul I. Nr. 28.) O revistă care a avut un început foarte bun, acum foarte slabă, susținută mai ales de Dnii Tudor Șoimaru, Vintilă Ilaria, G. Nichita și Cezar Petrescu.

Din întreg cuprinsul puțin de remarcat. „Despre Ștefan Petică“ semnează Cronicar și incolo, materialul publicat, corespunde foarte bine unei reviste magazin.

IOAN ȘEREȘ — VIII —

Cronică

Revista noastră pășește cu acest număr la un nou an de existență. Și acest pas îl facem cu hotărâre și curaj. Fără a ridica pretenții de înaltă literatură facem doar în aceste pagini o sinceră descoperire a sufletelor noastre. Totodată deschidem larg coloanele revistei noastre tuturor celor de o seamă cu noi, elevii de pretutindeni, dar în același timp împinși de plăcute îndatoriri, invităm pe iubiții noștri profesori și părinți să ne lumineze pe această cale, încă mai mult, drumurile.

Elevii din acest oraș, mai cu seamă, fără îndoială că vor înțelege că, revista »Tara visurilor noastre« este nu numai a noastră ci și a lor, atâta vreme, cât toate năzuințele lor tind spre o asemenea țară. Noi, cu toată bunăvoința, le oferim posibilitatea de-ași ilustra aceste năzuințe prin tot le în scris vor exter oriza.

Primum deci, cu plăcere, tot ce prin sinceritatea și talentul lor vor creea î vitându-i chiar să ne susție, solidariizându-se, cu totul intențiilor și idealurilor noastre.

*

În epoca deschiderii stagiuilor, activitatea teatrală a fost reluată și la noi. Ea nu poate fi însă abundentă, atâta vreme cât, în Oradea, nu există nici o trupa de teatru. Turneele teatrelor bucureștene, oricât ar fi ele de binevoitoare, nu pot depăși totuși cifra de două, maximum trei reprezentații pe lună, iar teatrul din Cluj ne-a obișnuit cu inițiative frumoase, dar fără continuitate. Sunt remarcabile în această direcție stăruințele distinsului artist și regisor D. Tibor care în școala D-sale de artă dramatică depune o activitate vie, promițând chiar o serie de reprezentații. Le așteptăm cu nerăbdare șile vom da tot concursul.

În turneul său lunar, teatrul »Muncă și Voe Bună« ne-a vizitat Duminecă 8 Oct., jucând în matineul pentru copii comediile »Sfetnicele Domnului Protopop« și »Păpușa cu piciorul rupt«, iar seara splendida comedie a lui Colonaș »Nunță pe datorie«. A fost un spectacol de o reală valoare, care a întrecut, ca de obicei, cu mult, pretențiile spectatorilor, pentru care, în special, a fost creat acest teatru.

»Extemporalul« admirabila localizare a lui Paul Gusti, reprezentată în ziua de Octomvrie de artiștii teatrului Național din București, în frunte cu Ion Mortun și Vasile Brezeanu, a fost cea mai reușită comedie jucată pe scena noastră în ultimii ani. Având un subiect luat din

viața școlară, elevii au luat parte în mare număr la această comedie a lor. Au fost trei ore de răs, în care artiștii s'au întrecut unii pe alții.

*

Stagiunea operei se deschide zilele acestea. Astfel ansamblul operei din Cluj debutează cu operele: Cavaleria rustică, Pagliacci, Martha și Manon.

*

Ziua M. S. Regelui — 16 Octombrie — a fost serbată și în acest an cu fastul cuvenit. Intreaga suflare românească a ținut ca în această măreață zi să-și înalțe sufletul, la fel ca fumul de tămâie al cădelnițelor — din întreaga țară, — în dangăte de clopot — cât mai sus — spre divinitate, căreia să-i implore harul binevântat, pentru Domn și națiune, strigând cu sinceritate, plină de tărie: »Trăiască Regele!«

Marele Străjer a trăit, mai intens atunci, în sufletele tuturor oșterilor măreței «armate albe». În jurul catargului Sfânt, inimile au tresărit puternic, când culorile țării conturându-se pe cerul albastru, au descris — în falfăiri — pentru ochii necuprinsului chipul Celuija din a cărui gând se deschid căile destinului unui popor întreg.

Străjerii din localitate au ridicat pavilionul național la Arena Marele Voevod Mihai. S'a oficiat tot odată și o slujbă religioasă. Au vorbit S. Sa Ioan Evuțianu (text biblic) și Dl. comandant a Legiunii de străjeri profesor Victor Felea.

După masă la ora 4 a avut loc în sala Teatrului »Regina Maria« un festival dat de școlile din localitate. Școala Normală de fete cu orchestra liceului »Em. Gojdu« sub conducerea d-lui prof. Virgil Popa a intonat Imnul Regal. A rostit apoi o frumoasă cuvântare dl. inspector școlar Anastasiu. Străjera Maria Pop din cl. VII. a școlii normale a recitat o poezie închinată Suveranului. Corurile școlii normale de fete condus de D-na Strat și a Liceului de fete, condus de D-na Poenaru-Bordea, au executat mai multe bucăți, bine puse la punct, iar elevele Liceului Industrial cât și cele dela normală s'au impus prin dansuri naționale. Doi străjeri de școală primară — foarte drăgălași — au cântat din muzicute mai multe cântece străjerești. Fanfara școlii Normale Unite dirijată de dl. prof. Macovei și orchestra Liceului »Em. Gojdu«, au executat câteva bucăți grele, dar reușite. Dl. profesor Virgil Popa s'a impus astfel odată mai mult. Orchestra Dsa'e după câteva promițătoare debuturi dovedește astăzi un progres, din ce în ce mai accentuat. Elanul tineresc care-i inspiră această dificilă muncă îi va da însă mai târziu meritata mulțumire sufletească, odată cu cele mai sincere laude, pe care din simțămintele noastre i le acordăm încă de pe acum. Noi îi dorim din toată inima succsul ce va trebui să lie o încoronare a nobililor D-sale străduințe.

*

Societatea noastră de lectură »Vasile Alecsandri«, acordă pentru acest an mai multe premii, după cum urmează:

Un premiu pentru cea mai bună poezie patriotică;

Un premiu pentru cel mai original pastel;

Un premiu pentru cea mai bună poezie cu subiect rustic;

Un premiu pentru cea mai bună proză cu subiect rustic;

Un premiu pentru cea mai bună schiță cu subiectul luat din viața de elev;

Un premiu pentru cea mai bună nuvelă psihologică cu același fel de subiect;

Un premiu pentru cele mai bune epigrame.

și altele care vor fi fixate ulterior.

Premiile acestea se vor distribui spre sfârșitul anului într-o ședință festivă într'un cadru deosebit, dar bine'nțeles numai elevilor. Lucrările premiate și chiar unele din cele mai puțin reușite, în comparație cu acestea, vor fi publicate.

EUGEN GROZA
cl. VIII. a.

REVISTA „ȚARA VISURILOR NOASTRE“

apare lunar

SUB ÎNGRIJIREA COMITETULUI URMĂTOR :

EUGEN GROZA, cl. VIII, preș. soc. de lectură «V. Alecsandri»

AUREL GHENDER, cl. VII, vicepreședinte.

GHEORGHE POTRA, cl. VIII, secretar.

GHEORGHE BULGAR, cl. VIII, preș. comisiei critice.

IOAN SERES, cl. VIII, critica artistică.

TEODOR MARIAN, cl. VIII, muzica vocală.

AUREL POP, cl. VIII, muzica instrumentală.

MIRCEA CĂLIN, cl. VIII, preș. soc. religioase.

AUREL BOTIU, cl. VIII.

DAN CREANGĂ, cl. VII.

FLORIAN GHERDAN, cl. VII.

GHEORGHE GOLDIȘ, cl. VII.

TIBERIU MAIOR, cl. VII.

VLADIMIR DRIMBA, cl. VI.

IOAN MATEI, cl. VI.

TRAIAN COSTA, cl. V.

NARCIS PETCU, cl. V.

DAN RUȘDEA, cl. V.

Sub conducerea și răspunderea :
Prof. AUGUSTIN COSMA

La revista noastră pot colabora elevii liceului «Emanuil Gojdu», foștii elevi, precum și elevii altor școli, ale căror articole le publicăm bucuros *în măsura posibilităților*. Redacția își rezervă dreptul de a face eventuale corecturi la articolele elevilor.

Un număr restrâns de pagini din fiecare număr va fi rezervat domnilor profesori și părinților, pentru a trata chestiuni care privesc viața ori educația elevilor.

Articolele se vor scrie citeț și pe o pagină a foii, iar cele pentru numărul următor al revistei se vor trimite până *cel mai târziu în prima zi a luni următoare* pe adresa : Prof. Augustin Cosma, Oradea, Str. Dr. Lascu No. 5, cu mențiunea : Pentru revista «Țara visurilor noastre», scrisă pe plic.

Redacția stă cu toată plăcerea la dispoziția cetitorilor pentru a-i lămuri, pentru a le ajuta la rezolvarea problemelor pe cari nu și-le pot însuși rezolvi. Aceasta fie la poșta redacției, fie, dacă problema merită interes deosebit, în cadrele unui articol.

Abonament pe anul școlar 1939—1940.

Pentru instituțiuni	lei
Abonamente de încurajare	200 »
Pentru d-nii profesori și părinți	100 »
Pentru elevi	60 »

Cine reține un număr, se consideră abonat.

— Prețul unui exemplar 20 lei —

TIPOGRAFIA ADMINISTRATIVĂ*

Propr. I. Ciortin

Oradea, str. Avram Iancu No. 3.
